

**GOSPODARKA
O OBIEGU ZAMKNIĘTYM
W PRZEDSIĘBIORSTWIE**
Przewodnik
dla małych i średnich przedsiębiorców

GOSPODARKA
O OBIEGU ZAMKNIĘTYM
W PRZEDSIĘBIORSTWIE

Przewodnik

dla małych i średnich przedsiębiorców

Warszawa 2021

Gospodarka o Obiegu Zamkniętym. Przewodnik dla małych i średnich przedsiębiorców

Autorzy: adwokat dr Radosław Maruszkin (red.), aplikant adwokacki Tomasz Lasecki, Tomasz Tamecki i Magdalena Biernat-Kopczyńska

Redaktor prowadzący: Paweł Sikorski

Niniejsza publikacja została sfinansowana przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii ze środków budżetu państwa.

Ministerstwo Rozwoju i Technologii, Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości lub osoby występujące w ich imieniu nie są odpowiedzialne za informacje przedstawione w publikacji. Poglądy wyrażone w publikacji są poglądami Autorów i nie muszą pokrywać się z działaniami Ministerstwo Rozwoju i Technologii oraz Polskiej Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości.

Wydawca:

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości ul. Pańska 81/83

00-834 Warszawa

www.parp.gov.pl

© Copyright by Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości, Warszawa 2021

ISBN 978-83-7633-461-5

Skład, łamanie i korekta: Pracownia C&C sp. z o.o.

Spis treści

Wstęp	4
1. Wady, zalety i przyczyny wprowadzenia modelu gospodarki o obiegu zamkniętym	7
2. Akty prawa Unii Europejskiej regulujące gospodarkę o obiegu zamkniętym	16
3. Akty prawa polskiego regulujące gospodarkę o obiegu zamkniętym	26
4. Obowiązki małych i średnich przedsiębiorców	30
5. Typowe problemy praktyczne i ich przykładowe rozwiązania	57
6. Co jeszcze przedsiębiorca powinien wiedzieć o GOZ?	61
Podsumowanie	70

Wstęp

„Zaśmiecenie, występujące zarówno w miastach, na lądzie, w rzekach i morzach, jak i gdziekolwiek indziej, ma bezpośredni i pośredni szkodliwy wpływ na środowisko, dobrostan obywateli i gospodarkę, a koszty jego uprzątnięcia stanowią niepotrzebne obciążenie ekonomiczne dla społeczeństwa”¹. Powyższy cytat dotyczy dwóch, ważnych dla małych i średnich przedsiębiorców (**MŚP**) obowiązków, czyli:

- 1) **zasad gospodarowania odpadami,**
- 2) **obowiązków, w tym kosztów, z tym związanych.**

Opisane w tekście najważniejsze zasady gospodarki o obiegu zamkniętym (**GOZ**) w bezpośredni sposób wpływają na codzienne prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce. Zarówno unijne, jak i polskie przepisy dążą do transformacji gospodarki w kierunku GOZ. Wymaga to podjęcia szeregu różnych działań na wszystkich etapach cyklu życia produktów, zaczynając od ich projektowania, przez pozyskanie surowca, przetwórstwo, produkcję, konsumpcję, zbieranie odpadów aż po ich zagospodarowanie. Ma to doprowadzić do odejścia od modelu gospodarki linearnej opierającej się na zasadzie „weź – wyprodukuj – zużyj – wyrzuć”. W podejściu GOZ jeżeli odpady już powstaną, powinny być traktowane jako surowce wtórne i być wykorzystane do ponownej produkcji.

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/851 z dnia 30 maja 2018 r. zmieniająca dyrektywę 2008/98/WE w sprawie odpadów, Dz.U. L 150 z 14.6.2018, s. 109–140, motyw 33.

Przed omówieniem kwestii prawnych warto przytoczyć najważniejsze liczby. Główny Urząd Statystyczny co roku publikuje raport znany jako „Ochrona środowiska”². Zgodnie z nim:

- 1) głównym wyzwaniem w gospodarce odpadami na najbliższe lata jest przejście na gospodarkę o obiegu zamkniętym, celem którego jest minimalizowanie ilości wytwarzanych odpadów oraz wykorzystywanie odpadów nieuniknionych jako zasobu dzięki procesom recyklingu,
- 2) w 2019 r. wytworzono prawie 127 mln ton odpadów, z czego około 114 mln ton pochodzących z różnych gałęzi działalności gospodarczej,
- 3) mali i średni przedsiębiorcy wytwarzają stosunkowo mało odpadów, największym źródłem odpadów jest górnictwo i wydobywanie (55,8% ilości wytworzonych odpadów ogółem),
- 4) w podziale na województwa najwięcej odpadów wytwarzanych jest w dolnośląskim i śląskim,
- 5) 49% odpadów zostało poddanych odzyskowi, 43% poddano unieszkodliwieniu poprzez składowanie, a 5% unieszkodliwiono w inny sposób,
- 6) w 2019 r. wytworzono 12 753 tys. ton odpadów komunalnych i odnotowano wzrost wytwarzania o 2,1% w stosunku do roku poprzedniego,
- 7) w 2019 r. w miastach zebrano selektywnie 115 kg odpadów na mieszkańca, zaś na obszarach wiejskich 86 kg odpadów na mieszkańca,
- 8) w 2018 r. wprowadzono na terytorium Polski 660 tys. ton sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- 9) ilość wprowadzonych w 2018 r. na polski rynek opakowań wynosiła 5,5 mln ton,

² Główny Urząd Statystyczny, *Ochrona środowiska 2020*, Warszawa 2020, s. 149–176, zob. <https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/srodowisko-energia/srodowisko/ochrona-srodowiska-2020,1,21.html> (datą dostępu do wszystkich linków był dzień 2 grudnia 2021 r.).

10) w 2018 r. wprowadzono do obrotu na terytorium Polski baterie i akumulatory o łącznej masie 131 tys. ton.

W dalszej części tekstu przedsiębiorcy mogą dowiedzieć się, m.in.:

- 1) czym jest gospodarka o obiegu zamkniętym,
- 2) jakie są wady i zalety GOZ,
- 3) jakie są najważniejsze przepisy Unii Europejskiej w opisywanym obszarze,
- 4) jakie są najważniejsze polskie przepisy w opisywanym obszarze,
- 5) jakie są obowiązki małych i średnich przedsiębiorców,
- 6) jakie są typowe problemy praktyczne,
- 7) jak regulacje mogą zmienić się w przyszłości.

W tekście zastosowano uproszczenia, w szczególności pominięto wyjątki i przepisy, które dotyczą raczej dużych, a nie małych i średnich przedsiębiorców. W celu zachowania przejrzystości przekazu w niektórych miejscach posłużono się potoczną terminologią, a nie dokładnymi sformułowaniami zawartymi w aktach prawnych. Tekst nie powinien być traktowany jako wiążąca porada prawna w indywidualnym przypadku, a raczej jako ogólny poradnik opisujący gospodarkę o obiegu zamkniętym.

1. Wady, zalety i przyczyny wprowadzenia modelu gospodarki o obiegu zamkniętym

Czym jest gospodarka o obiegu zamkniętym?

Gospodarka o obiegu zamkniętym może być różnorodnie rozumiana. Przykładowo Ministerstwo Rozwoju i Technologii przyjmuje, że **GOZ jest koncepcją gospodarczą, w której produkty, materiały oraz surowce powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane. Idea ta uwzględnia wszystkie etapy cyklu życia produktu, zaczynając od jego projektowania, przez produkcję, konsumpcję, zbieranie jako odpadu, aż do jego zagospodarowania**¹. Innymi słowy, zamiast wytworzyć, użyć i wyrzucić przedmiot, podejmowane są działania „zawracające” wspomniany przedmiot do gospodarki.

Dla porównania, zgodnie z mapą drogową Rady Ministrów, GOZ to model rozwoju gospodarczego, w którym – przy zachowaniu warunku wydajności – spełnione są następujące podstawowe założenia:

- 1) wartość dodana surowców/zasobów, materiałów i produktów jest maksymalizowana lub

¹ Zob. <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologia/gospodarka-o-obiegu-zamknietym>

- 2) ilość wytwarzanych odpadów jest minimalizowana, a powstające odpady są zagospodarowywane zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami (zapobieganie powstawaniu odpadów, przygotowywanie do ponownego użycia, recykling, inne sposoby odzysku, unieszkodliwienie)².

Jakie są przyczyny wprowadzenia gospodarki o obiegu zamkniętym?

W przeszłości model gospodarowania przedmiotami miał i wciąż w wielu przypadkach ma charakter linearny, tzn.:

- 1) najpierw wydobywa się surowiec, np. rudy miedzi w kopalni,
- 2) potem surowiec przekształca się do odpowiedniego stanu, np. z rudy miedzi do miedzi,
- 3) następnie z ww. materiału wytwarza się półprodukt, np. kabel z miedzi,
- 4) potem półprodukty łączy się, np. w przemysłowy kabel,
- 5) następnie kabel jest wykorzystywany przez użytkownika, np. przedsiębiorcę,
- 6) później przedsiębiorca pozbywa się kabla, tj. wytwarza odpady,
- 7) odpady są odbierane przez wyspecjalizowaną firmę, np. zbierającego odpady,
- 8) odpady są przetwarzane, tj. następuje ich odzysk lub unieszkodliwienie.

Powyższy model ma wiele wad, np. wymaga ciągłego wydobywania nowych surowców, czy zwiększa masę, a przez to uciążliwość, wytwarzanych odpadów. Sensem GOZ jest odejście od ww. modelu, a przez to uniknięcie jego wad.

² Uchwała nr 136/2019 Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Mapy drogowej transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym”, nieopublikowana.

W dalszej części tekstu w szczegółach omówione zostaną, m.in. istotne akty prawne. Przed omówieniem przepisów warto jednak zaprezentować podejście dwóch podmiotów w zakresie wprowadzania GOZ w Polsce, które znalazło odzwierciedlenie w stosownych dokumentach, tj.:

- 1) Komisji Europejskiej: Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym³ i Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy⁴,
- 2) Rady Ministrów: Mapa drogowa transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym⁵.

Komunikat Komisji z 2015 r. miał na celu wprowadzenie GOZ, a przez to m.in., zwiększenie konkurencyjności UE, chroniąc przedsiębiorstwa przed niedoborem zasobów i niestabilnością cen, dając nowe możliwości biznesowe i innowacyjne, oraz wydajniejsze sposoby produkcji i konsumpcji. W tamtym czasie nacisk UE skierowany był, m.in. na produkty elektryczne i elektroniczne, procesy produkcyjne, cykl życia produktu po jego zakupieniu przez konsumenta czy gospodarowanie odpadami.

Komunikat Komisji z 2020 r. jest kolejnym, a nie pierwszym, dokumentem UE dotyczącym gospodarki o obiegu zamkniętym. Z powyższego powodu

³ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Zamknięcie obiegu – plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym, COM(2015) 614 final, zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52015DC0614&qid=1638198145230>

⁴ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów, Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy, COM(2020) 98 final, zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0098&qid=1638189889423>

⁵ Uchwała nr 136/2019 Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przyjęcia „Mapy drogowej transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym”, nieopublikowana.

nie omawia on GOZ w szczegółach, a raczej skupia się na najważniejszych aktualnych problemach i ich możliwych rozwiązaniach. Oczekuje się, że w ciągu najbliższych czterdziestu lat **światowe zużycie materiałów, takich jak biomasa, paliwa kopalne, metale i minerały, podwoi się, ilość wytwarzanych rocznie odpadów wzrośnie natomiast o 70%** do 2050 r. Dla przedsiębiorców współpraca nad stworzeniem ram dla zrównoważonych produktów otworzy nowe możliwości w UE i poza jej granicami. To stopniowe, ale nieodwracalne przejście na zrównoważony system gospodarczy jest nieodzowną częścią nowej strategii przemysłowej UE. W niedawnym badaniu oszacowano, że zastosowanie zasad gospodarki o obiegu zamkniętym w całej gospodarce UE może przyczynić się do zwiększenia unijnego PKB o dodatkowe 0,5% do 2030 r. oraz stworzenia około 700 000 nowych miejsc pracy. Również w przypadku pojedynczych przedsiębiorstw istnieje wyraźne uzasadnienie biznesowe, ponieważ **przedsiębiorstwa produkcyjne w UE wydają średnio około 40% środków na materiały**. Modele obiegu zamkniętego mogą zwiększyć ich rentowność, a jednocześnie chronić je przed wahaniami cen zasobów. Komisja uważa, że gospodarka o obiegu zamkniętym może wzmocnić bazę przemysłową UE, przyczynić się do tworzenia nowych przedsiębiorstw i **sprzyjać rozwojowi przedsiębiorczości MŚP**.

Z powyższych powodów Komisja Europejska zaproponowała szereg działań, w tym:

- 1) zaostrenie wymagań dla projektowania przedmiotów, w tym w ramach tzw. ekoprojektu, np. poprzez poprawę trwałości produktów, zwiększenie zawartości materiałów pochodzących z recyklingu, ograniczenia jednorazowego stosowania i przeciwdziałanie przedwczesnemu postarzaniu produktów, wprowadzenie zakazu niszczenia niesprzedanych wyrobów czy zachęt do stosowania modelu „produkt jako usługa”,

- 2) wzmocnienie obiegu zamkniętego w procesach produkcyjnych, np. poprzez zaostreżenie limitów wytwarzanych zanieczyszczeń czy zarejestrowanie unijnego systemu weryfikacji technologii środowiskowych,
- 3) zwiększenie tzw. rozszerzonej odpowiedzialności producenta, zwłaszcza w zakresie opakowań, elektroniki i baterii,
- 4) wzmocnienie pozycji konsumentów i nabywców publicznych, np. przez wprowadzenie „prawa do naprawy”, zwalczanie pseudoekologicznego marketingu, rozwój „zielonych zamówień publicznych”,
- 5) zharmonizowanie na poziomie UE systemów selektywnej zbiórki odpadów,
- 6) stworzenie unijnego rynku surowców wtórnych, w tym przez zharmonizowanie przepisów na poziomie UE, wprowadzenie nowych norm technicznych dla odpadów czy przez bardziej efektywne usuwanie zanieczyszczeń z odpadów,
- 7) ograniczenie niezgodnego z zasadami ochrony środowiska wywozu odpadów z UE, np. do państw o mniej rygorystycznych przepisach, i walkę z przestępczością,
- 8) większe powiązanie GOZ z ochroną klimatu, np. przez wprowadzenie certyfikacji usuwania dwutlenku węgla,
- 9) wprowadzenie szczególnych rozwiązań w wymienionych łańcuchach wartości produktów, tj. elektronika, baterie, opakowania, tworzywa sztuczne, wyroby włókiennicze, materiały budowlane, żywność.

Przyjęta przez Radę Ministrów mapa drogowa skupia się na pięciu obszarach nazwanych:

- 1) zrównoważona produkcja przemysłowa,
- 2) zrównoważona konsumpcja,
- 3) biogospodarka,
- 4) nowe modele biznesowe,
- 5) wdrażanie, monitorowanie i finansowanie GOZ.

Idea zrównoważonej produkcji bazuje nie tylko na zasadzie zwiększania produktywności zasobowej, czyli zmniejszania ilości surowców zużywanych na jednostkę produkowanych dóbr, lecz także na założeniu zmniejszania negatywnego wpływu na środowisko procesów produkcyjnych, w szczególności w kontekście redukcji emisji gazów cieplarnianych i ilości wytwarzanych odpadów. Mapa drogowa podkreśla również znaczenie tzw. rozszerzonej odpowiedzialności producenta (**ROP**). ROP to podejście, które zobowiązuje producenta do zebrania i zagospodarowania odpadów powstałych z takich samych produktów, jakie wprowadza na rynek. ROP stanowi realizację zasady „zanieczyszczający płaci”, będąc jednocześnie zachętą dla producenta do uwzględniania całego cyklu życia surowca, z którego wytworzony jest jego produkt.

W opinii RM zrównoważona konsumpcja polega na zaspokajaniu podstawowych potrzeb człowieka przy jednoczesnym minimalizowaniu zużycia zasobów naturalnych oraz ograniczaniu powstawania odpadów i emisji. Działania ukierunkowane na konsumentów w ramach transformacji w kierunku GOZ to między innymi zapewnianie dostępności informacji w zakresie naprawy i części zamiennych, lepsze egzekwowanie gwarancji, eliminowanie fałszywych twierdzeń dotyczących wpływu na środowisko czy określanie maksymalnej przydatności do spożycia produktu bez szkody dla konsumenta i środowiska. **W opinii Rady Ministrów transformacja w kierunku GOZ wymaga przeorganizowania modelu funkcjonowania praktycznie wszystkich uczestników rynku, w tym przedsiębiorców, instytucji publicznych i konsumentów.** W dalszej części tekstu mali i średni przedsiębiorcy znajdą najważniejsze dla nich informacje.

Jakie są wady i zalety GOZ?

W komunikacie z 2020 r. Komisja oceniła, że w latach 2012–2018 liczba miejsc pracy związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym w UE wzrosła o 5%, osiągając poziom około 4 mln, a rozwój GOZ przyczyni się do dalszego tworzenia miejsc pracy. Podobnie, Rada Ministrów uważa, że wobec wyczerpywania się zasobów surowców nieodnawialnych, wzrostu ich cen i rosnącej zależności Polski od ich dostaw z zagranicy, co powoduje ryzyko dla dalszego rozwoju gospodarczego kraju oraz wyzwania w kontekście ochrony środowiska, konieczne jest niezwłoczne podjęcie działań przez sektor publiczny. W tym kontekście wspieranie transformacji w kierunku GOZ jest niezbędnym elementem tworzenia niskoemisyjnej, zasobooszczędnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki Polski.

Wady i zalety GOZ należy postrzegać przez zestawienie ich z obecnym, linearnym modelem funkcjonowania gospodarki. Innymi słowy, GOZ nie jest remedium na wszystkie problemy gospodarki, a raczej jest najlepszym możliwym wariantem z katalogu dostępnych rozwiązań. Powyższe zagadnienie można przedstawić w formie tabeli.

Zagadnienie	Linearny model gospodarki	Zalety GOZ	Wada GOZ
Gospodarka wymaga pozyskiwania surowców, np. metali	Metale trzeba wydobywać z ich złóż, które się kończą, co powoduje zanieczyszczenie środowiska	Jeżeli metale będą odzyskiwane z gospodarki, np. w formie recyklingu zużytego sprzętu elektronicznego, to nie ma potrzeby wydobywania ich ze złóż	Przyjazny środowisku recykling często wymaga poniesienia znacznych nakładów finansowych, a sprawne funkcjonowanie całego systemu jest skomplikowane
Surowce często położone są daleko od zakładów, które ich potrzebują	Surowce transportowane są ze złóż do zakładów produkcyjnych, co powoduje koszty, zanieczyszcza środowisko i czasami może zagrażać prawom człowieka, np. w przypadku wydobywania ich poza Unią Europejską	Lokalne odzyskiwanie surowców sprawia, że nie trzeba ich transportować na dalekie odległości oraz pozwala na skuteczniejsze egzekwowanie przepisów	
Odpady po ich wytworzeniu muszą zostać zagospodarowane	Odpady unieszkodliwiane są w tani, ale szkodliwy dla środowiska sposób, np. składowane na tzw. wysypiskach śmieci	Odzysk odpadów sprawia, że stają się one pełnowartościowymi przedmiotami, a przez to nie ma potrzeby ich unieszkodliwiania	Przyjazny środowisku odzysk odpadów często jest droższy niż ich składowanie na tzw. wysypiskach śmieci
Są przedmioty, których wytworzenie jest tanie dla producenta, np. plastikowe opakowania, ale zagospodarowanie powstających z nich odpadów jest uciążliwe	Koszty zagospodarowania odpadów ponosi ich ostatni posiadacz, np. gospodarstwo domowe	Poprzez system rozszerzonej odpowiedzialności producenta (ROP) wprowadzający produkty na rynek w pośredni sposób płaci za zagospodarowanie powstających z nich odpadów	Sprawne funkcjonowanie całego systemu jest skomplikowane i wymaga nałożenia dodatkowych obowiązków na przedsiębiorców

Podsumowanie

Gospodarka o obiegu zamkniętym (**GOZ**) jest koncepcją gospodarczą, w której produkty, materiały oraz surowce pozostają w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów jest minimalizowane. GOZ jest wprowadzany w celu odejścia od starego modelu wykorzystywania przedmiotów, który ma wiele wad. GOZ zakłada wprowadzenie wielu różnych rozwiązań dotyczących przedsiębiorców, zarówno przez Unię Europejską, jak i Polskę.

2. Akty prawa Unii Europejskiej regulującego gospodarkę o obiegu zamkniętym

Jak Unia Europejska tworzy prawo?

W UE są różne źródła prawa, które mają różną moc. Nie ma jednoznacznie sprecyzowanego, zamkniętego katalogu źródeł prawa UE. W hierarchii źródeł prawa od najwyższych źródeł do najniższych można wyróżnić:

- 1) traktaty, w szczególności tzw. TFUE¹ i TUE² i Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej³,
- 2) ogólne zasady prawa UE, w tym zasadę przyznania,
- 3) wiążące UE prawo międzynarodowe publiczne,
- 4) akty ustawodawcze,
- 5) akty nieustawodawcze.

Traktaty pełnią podobną funkcję do konstytucji w Polsce. Określają one ogólne ramy działania UE. Zgodnie z **zasadą przyznania** Unia nie może przyjmować przepisów w dowolnej dziedzinie. Odróżnia ją to od typowych państw, w tym Polski, które co do zasady mogą przyjmować prawo

¹ Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A12016E%2FTXT>

² Traktat o Unii Europejskiej, zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A12016M%2FTXT>

³ Zob. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A12016P%2FTXT>

w dowolnej dziedzinie, chyba że dobrowolnie zobowiązały się tego nie robić. W konsekwencji dla przyjęcia jakiegokolwiek aktu prawnego Unia musi wskazać przepis Traktatu, który ją do tego upoważnia. W zakresie aktów dotyczących ochrony środowiska można wyróżnić dwa istotne upoważnienia do przyjęcia przepisów, tj. **art. 191 i 192 TFUE**. Wybrana podstawa prawna determinuje trzy istotne kwestie, tj.:

- 1) jaka tematyka może zostać uregulowana w akcie ustawodawczym,
- 2) jakie podejście do tematyki powinno zostać zastosowane,
- 3) w jakiej procedurze powinien zostać przyjęty akt prawny.

Akty ustawodawcze UE mogą być przyjęte w ramach:

- 1) zwykłej procedury ustawodawczej, w której Komisja Europejska proponuje projekt aktu prawnego, a na ostateczną treść przepisów muszą wyrazić zgodę Parlament Europejski i Rada, albo
- 2) specjalnej procedury ustawodawczej, która może mieć różny przebieg, ale jej najistotniejszym elementem jest to, że decydujący głos ma Rada.

Powyższe procedury czasami są modyfikowane, np. przez zaangażowanie dodatkowych podmiotów, które wyrażają niewiążące opinie.

Parlament Europejski składa się z europosłów ze wszystkich państw członkowskich UE i reprezentuje obywateli UE. Zazwyczaj wspiera on inicjatywy mające na celu zwiększenie poziomu ochrony środowiska, a nie jego obniżenie. Rada Unii Europejskiej pełni, m.in. funkcje prawodawczą, tj. przyjmuje prawo UE. W skład Rady wchodzi jeden przedstawiciel szczebla ministerialnego z każdego państwa członkowskiego, upoważniony do zaciągania zobowiązań w imieniu rządu państwa członkowskiego, które reprezentuje, oraz do wykonywania prawa głosu. Posiedzenia Rady są jawne, kiedy Rada obraduje i głosuje nad projektem aktu ustawodawczego. Członkowie Rady prezentują różnorodne podejście do kwestii gospodarki odpadami.

Polityka UE w dziedzinie ochrony środowiska powinna przyczyniać się do zachowania, ochrony i poprawy jakości środowiska, ochrony zdrowia ludzkiego, ostrożnego i racjonalnego wykorzystywania zasobów naturalnych i promowania na płaszczyźnie międzynarodowej środków zmierzających do rozwiązywania regionalnych lub światowych problemów w dziedzinie środowiska, w szczególności zwalczania zmian klimatu. Polityka Unii w dziedzinie środowiska stawia sobie za cel wysoki poziom ochrony, z uwzględnieniem różnorodności sytuacji w różnych regionach Unii. Opiera się na zasadzie ostrożności oraz na zasadach działania zapobiegawczego, naprawiania szkody u źródła i na zasadzie „zanieczyszczający płaci”. Jednak środki harmonizujące odpowiadające wymogom w dziedzinie ochrony środowiska powinny obejmować, w odpowiednich przypadkach, klauzulę zabezpieczającą, która pozwala państwom członkowskim na podejmowanie, z pozagospodarczych względów związanych ze środowiskiem, środków tymczasowych, podlegających unijnej procedurze kontrolnej. Ponadto przy opracowywaniu polityk w dziedzinie ochrony środowiska Unia uwzględnia, m.in.:

- 1) dostępne dane naukowo-techniczne,
- 2) warunki środowiska w różnych regionach Unii,
- 3) potencjalne korzyści i koszty, które mogą wynikać z działania lub z zaniechania działania,
- 4) gospodarczy i społeczny rozwój Unii jako całości i zrównoważony rozwój jej regionów.

Przepisy dotyczące ochrony środowiska co do zasady przyjmowane są zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą. Jednak wyjątkowo jednomyślnie zgodnie ze specjalną procedurą ustawodawczą przyjmowane są:

- 1) przepisy przede wszystkim o charakterze fiskalnym,

- 2) środki wpływające na zagospodarowanie przestrzenne, zarządzanie ilościowymi zasobami wodnymi i przeznaczenie gruntów, z wyjątkiem kwestii zarządzania odpadami,
- 3) środki wpływające znacząco na wybór państwa członkowskiego między różnymi źródłami energii i ogólną strukturę jego zaopatrzenia w energię.

Powyżej opisano proces przyjmowania aktów ustawodawczych.

Jednak hierarchicznie poniżej aktów ustawodawczych znajdują się akty nieustawodawcze, które można podzielić na:

- 4) delegowane,
- 5) wykonawcze,
- 6) inne, o nietypowym charakterze.

Akty delegowane przyjmowane są przez Komisję na podstawie upoważnienia zawartego w akcie ustawodawczym. Akty delegowane mają zasięg ogólny i uzupełniają lub zmieniają niektóre, inne niż istotne, elementy aktu ustawodawczego. Akty ustawodawcze muszą wyraźnie określać cele, treść, zakres oraz czas obowiązywania przekazanych na rzecz Komisji uprawnień. Przekazanie uprawnień nie może dotyczyć istotnych elementów danej dziedziny, ponieważ są one zastrzeżone dla aktu ustawodawczego. Systemowo rozwiązanie to przypomina polskie rozporządzenia ministrów przyjmowane na podstawie upoważnienia zawartego w ustawie.

Proces przyjmowania aktów delegowanych jest sformalizowany. Warunki, którym podlega przekazanie uprawnień, są wyraźnie określone w aktach ustawodawczych i mogą być następujące:

- 1) Parlament Europejski lub Rada może zdecydować o odwołaniu przekazanych uprawnień lub

- 2) akt delegowany może wejść w życie tylko wtedy, gdy Parlament Europejski lub Rada nie wyrażą sprzeciwu w terminie przewidzianym przez akt ustawodawczy.

Zgodnie z ogólną zasadą to Polska, jako państwo członkowskie UE, jest odpowiedzialna za przyjęcie wszelkich środków prawa krajowego niezbędnych do wprowadzenia w życie prawnie wiążących aktów Unii⁴. Jednak, jeżeli konieczne są jednolite warunki wykonywania prawnie wiążących aktów Unii, akty te powierzają uprawnienia wykonawcze Komisji⁵. Innymi słowy, akt ustawodawczy UE może upoważniać Komisję Europejską do przyjęcia **aktu wykonawczego**. Jest to podobne rozwiązanie jak w przypadku polskiej ustawy upoważniającej ministra do przyjęcia rozporządzenia wykonawczego.

Powyżej w ogólnikowy sposób zostały omówione akty prawa pochodnego, jakie może przyjąć UE ze względu na ich miejsce w hierarchii aktów prawnych, tj. ważność. W systemie prawa UE, inaczej niż w prawie polskim, dany akt prawny może przyjąć jedną z trzech postaci, tj. rozporządzenia, dyrektywy lub decyzji⁶.

Rozporządzenie ma zasięg ogólny. Wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich. Oznacza to, że przepisy zawarte w rozporządzeniu są takie same we wszystkich krajach UE. Dodatkowo przepisy stosowane są bezpośrednio, tj. nie powtarza się ich w przepisach krajowych.

Dyrektywa wiąże każde państwo członkowskie, do którego jest kierowana; w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak

⁴ TFUE, art. 291 ust. 1.

⁵ TFUE, art. 291 ust. 2.

⁶ TFUE, art. 288.

organom krajowym swobodę wyboru formy i środków. Oznacza to, że przepisy zawarte w dyrektywie podlegają implementacji w Polsce, tj. muszą zostać powtórzone w polskim akcie prawnym. Wyjątkowo na przepisy dyrektywy można powoływać się bezpośrednio, ale tylko wertykalnie, np. przedsiębiorca przeciwko organowi administracji publicznej, który nie chce wydać mu pozwolenia. Polska nie może powoływać się na dyrektywy bezpośrednio przeciwko przedsiębiorcy.

Decyzja wiąże w całości. Decyzja, która wskazuje adresatów, wiąże tylko tych adresatów. W zakresie GOZ decyzje są mniej istotne, ponieważ większość przepisów w przeszłości była przyjmowana w formie dyrektyw, a obecnie w formie dyrektyw lub rozporządzeń.

Oficjalnym i autentycznym publikatorem aktów prawnych UE jest **Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej w formie elektronicznej**⁷. Upraszczając: wszystkie akty prawne muszą zostać opublikowane w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej⁸. W stosunku do państwa członkowskiego, którego język jest **językiem urzędowym Unii**, prawidłowa publikacja aktu oznacza publikację danego aktu w tym języku⁹. Publikacja aktów prawa UE w wielu językach ma również znaczenie dla ich wykładni, ponieważ różne wersje językowe są na równi autentyczne i wykładnia przepisu prawa UE wymaga czasami porównania poszczególnych wersji językowych¹⁰.

⁷ Rozporządzenie Rady (UE) nr 216/2013 z dnia 7 marca 2013 r. w sprawie elektronicznej publikacji Dziennika Urzędowego Unii Europejskiej, Dz.U. L 69 z 13.3.2013, s. 1–3, art. 1 ust. 2.

⁸ TFUE, art. 297 ust. 1.

⁹ Wyrok TS z dnia 11 grudnia 2007 r. w sprawie C-161/06 Skoma-Lux, EU:C:2007:773, pkt. 34, 38 i 51.

¹⁰ Wyrok TS z dnia 6 października 1982 r. w sprawie C- 283/81 CILFIT, EU:C:1982:335, pkt 18.

Jakie są najważniejsze akty ustawodawcze UE regulujące gospodarkę o obiegu zamkniętym?

Unia Europejska przyjęła wiele różnorodnych aktów prawnych dotyczących gospodarki o obiegu zamkniętym. Biorąc pod uwagę wpływ danych aktów na obowiązki przedsiębiorców, można je podzielić na rozporządzenia, decyzje i dyrektywy. Poniżej zaprezentowano najważniejsze akty ustawodawcze w kolejności od najnowszych do najstarszych:

- 1) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/904 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie **zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko**, Dz.U. L 155 z 12.6.2019,
- 2) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/19/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie **zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego (WEEE)** (wersja przekształcona), Dz.U. L 197 z 24.7.2012,
- 3) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. **w sprawie odpadów** oraz uchylająca niektóre dyrektywy, Dz.U. UE L z 2008 r. Nr 312,
- 4) dyrektywa 94/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie **opakowań i odpadów opakowaniowych**, Dz.U. L 365 z 31.12.1994.

Istnieje również wiele innych aktów prawa UE związanych z gospodarką odpadami, ale w mniejszym stopniu wpływają one na funkcjonowanie małych i średnich przedsiębiorców, np.:

- 1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w **sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym rozwojem w sektorze usług finansowych**, Dz.U. L 317 z 9.12.2019,
- 2) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/883 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie **portowych urzędzeń do odbioru**

- odpadów** ze statków, zmieniająca dyrektywę 2010/65/UE i uchylająca dyrektywę 2000/59/WE, Dz.U. L 151 z 7.6.2019,
- 3) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1257/2013 z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie **recyklingu statków** oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 i dyrektywę 2009/16/WE, Dz.U. L 330 z 10.12.2013,
 - 4) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/65/UE z dnia 8 czerwca 2011 r. w sprawie **ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym** (wersja przekształcona), Dz.U. L 174 z 1.7.2011, s. 88,
 - 5) rozporządzenie Rady (UE) nr 333/2011 z dnia 31 marca 2011 r. ustanawiające kryteria określające, kiedy pewne rodzaje **złomu przestają być odpadami** na mocy dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE, Dz.U. L 94 z 8.4.2011,
 - 6) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 66/2010 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie **oznakowania ekologicznego UE**, Dz.U. L 027 z 30.1.2010,
 - 7) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących **ekoprojektu** dla produktów związanych z energią (wersja przekształcona), Dz.U. L 285 z 31.10.2009,
 - 8) rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie **przemieszczania odpadów**, Dz.U. L 190 z 12.7.2006,
 - 9) rozporządzenie (WE) nr 166/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. w sprawie ustanowienia **Europejskiego Rejestru Uwalniania i Transferu Zanieczyszczeń** i zmieniające dyrektywę Rady 91/689/EWG i 96/61/WE, Dz.U. L 033 z 4.2.2006,
 - 10) dyrektywa 2006/66/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 września 2006 r. w sprawie **baterii i akumulatorów** oraz zużytych

- baterii i akumulatorów oraz uchylająca dyrektywę 91/157/EWG, Dz.U. L 266 z 26.9.2006,
- 11) dyrektywa 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie **gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego** oraz zmieniająca dyrektywę 2004/35/WE, Dz.U. L 102 z 11.4.2006,
 - 12) rozporządzenie (WE) nr 2150/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 listopada 2002 r. **w sprawie statystyk odpadów**, Dz.U. L 332 z 9.12.2002,
 - 13) dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/53/WE z dnia 18 września 2000 r. w sprawie **pojazdów wycofanych** z eksploatacji, Dz.U. L 269 z 21.10.2000,
 - 14) rozporządzenie Rady (WE) nr 1420/1999 z dnia 29 kwietnia 1999 r. ustanawiające wspólne zasady i procedury stosowane do **wysyłki niektórych rodzajów odpadów** do niektórych krajów nienależących do OECD, Dz.U. L 166 z 1.7.1999,
 - 15) dyrektywa rady 96/59/WE z dnia 16 września 1996 r. w sprawie **unieszkodliwiania polichlorowanych bifenyli i polichlorowanych trifenyli (PCB/PCT)**, Dz.U. L 243 z 24.9.1996,
 - 16) dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie **składowania odpadów**, Dz.U. L 182 z 16.7.1999,
 - 17) dyrektywa Rady 86/278/EWG z dnia 12 czerwca 1986 r. w sprawie ochrony środowiska, w szczególności gleby, w przypadku **wykorzystywania osadów ściekowych w rolnictwie**, Dz.U. L 181 z 4.7.1986.

Podsumowanie

Wiele obowiązków związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym zostało wprowadzonych na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej.

Przedsiębiorcy powinni je znać, ponieważ część aktów prawa UE stosuje się bezpośrednio, tj. bez ich powtórzenia w polskich przepisach. Ponadto, polskie przepisy związane z GOZ często powtarzają wcześniej wprowadzone unijne rozwiązania. Dodatkowo prawo UE stosuje się do interpretowania polskich przepisów, jeżeli ich zapisy nie są jednoznaczne.

3. Akty prawa polskiego regulujące gospodarkę o obiegu zamkniętym

Jaki wpływ na polskie przepisy dotyczące GOZ ma członkowsko Polski w UE?

Polska jest państwem członkowskim Unii Europejskiej. Z powyższego powodu na terytorium Polski równolegle obowiązują dwa systemy prawne, tj. prawo polskie i prawo Unii Europejskiej. Niektóre akty prawa UE, np. rozporządzenia, stosowane są bezpośrednio, tj. nie przyjmuje się polskich przepisów powtarzających ich treść. Zamiast tego istnieje fikcja prawa, że wszyscy przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w Polsce znają nie tylko wszystkie polskie przepisy, lecz także wszystkie przepisy UE. Z tego powodu poniżej opisano dwa rodzaje polskich aktów prawnych, tj.:

- 1) polskie przepisy implementujące prawo UE, np. w przypadku tematyki regulowanej przez dyrektywy,
- 2) polskie przepisy wprowadzające krajowe rozwiązania, które nie wynikają z prawa UE.

W przypadku ROP większość obowiązujących w Polsce rozwiązań wywodzi się z prawa Unii Europejskiej. W przypadku gospodarowania odpadami ogólny model został ukształtowany przez prawo UE, ale większość szczegółowych rozwiązań zostało wprowadzonych przez polskie przepisy.

Jakie są najważniejsze ustawy związane z gospodarką o obiegu zamkniętym?

Najważniejsze polskie ustawy związane z gospodarką o obiegu zamkniętym to:

- 1) ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. **o przeciwdziałaniu marnowaniu żywności**, Dz.U.2020.1645 t.j. z dnia 2020.09.24,
- 2) ustawa z dnia 11 września 2015 r. **o zużytym sprzęcie elektrycznym i elektronicznym**, Dz.U.2020.1893 t.j. z dnia 2020.10.28,
- 3) ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. **o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi**, Dz.U.2020.1114 t.j. z dnia 2020.06.26,
- 4) ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. **o odpadach**, Dz.U.2021.779 t.j. z dnia 2021.04.27,
- 5) ustawa z dnia 11 maja 2001 r. **o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej**, Dz.U.2020.1903 t.j. z dnia 2020.10.29,
- 6) ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. – **Prawo ochrony środowiska**, Dz.U.2021.1973 t.j. z dnia 2021.10.29,
- 7) ustawa z dnia 13 września 1996 r. **o utrzymaniu czystości i porządku w gminach**, Dz.U.2021.888 t.j. z dnia 2021.05.12.

Obowiązki MŚP wynikające z powyższych ustaw zostały opisane w dalszej części tekstu.

Istnieją również inne ustawy dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym, ale są one mniej istotne dla małych i średnich przedsiębiorców, ponieważ dotyczą specyficznych przedsiębiorców lub dużych podmiotów gospodarczych. Są to np.:

- 1) ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. **o przewozie towarów niebezpiecznych**, Dz.U.2021.756 t.j. z dnia 2021.04.23,

- 2) ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. – **Prawo geologiczne i górnictwo**, Dz.U.2021.1420 t.j. z dnia 2021.08.05,
- 3) ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. **o bateriach i akumulatorach**, Dz.U.2020.1850 t.j. z dnia 2020.10.21,
- 4) ustawa z dnia 10 lipca 2008 r. **o odpadach wydobywczych**, Dz.U.2021.1972 t.j. z dnia 2021.10.29,
- 5) ustawa z dnia 29 czerwca 2007 r. **o międzynarodowym przemieszczaniu odpadów**, Dz.U.2020.1792 t.j. z dnia 2020.10.14,
- 6) ustawa z dnia 20 stycznia 2005 r. **o recyklingu pojazdów wycofanych z eksploatacji**, Dz.U.2020.2056 t.j. z dnia 2020.11.20,
- 7) ustawa z dnia 12 września 2002 r. **o portowych urządzeniach do odbioru odpadów** oraz pozostałości ładunkowych ze statków, Dz.U.2020.1344 t.j. z dnia 2020.08.05 i
- 8) ustawa z dnia 16 marca 1995 r. **o zapobieganiu zanieczyszczeniu morza przez statki**, Dz.U.2020.1955 t.j. z dnia 2020.11.05.

Czy jako przedsiębiorca muszę przestrzegać jeszcze innych obowiązków?

Powyżej wymienione zostały najważniejsze ustawy dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym. W polskim systemie prawnym na podstawie ustaw mogą być przyjmowane rozporządzenia, np. ministra, uszczegóławiające treść ustaw. W tekście nie zostały omówione poszczególne rozporządzenia, ponieważ zbyt długo by to tekst.

Dodatkowo część przedsiębiorców może być zobowiązana do uzyskania pozwoleń, np. na wytwarzanie odpadów, czy zezwoleń, np. na przetwarzanie odpadów. Pozwolenia i zezwolenia wydawane są w formie decyzji administracyjnych. Decyzje mają różnorodną treść. Czasami **w samej decyzji organ administracji publicznej może nałożyć**

na przedsiębiorcę dodatkowe obowiązki, których również należy przestrzegać.

Podsumowanie

W Polsce obowiązuje wiele różnych ustaw związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym. Najważniejsze ustawy dotyczą:

- 1) gospodarowania odpadami,
- 2) rozszerzonej odpowiedzialności producenta.

Dodatkowo przedsiębiorcy powinni przestrzegać obowiązków zawartych w uzyskanych przez nich pozwoleniach i zezwoleniach.

4. Obowiązki małych i średnich przedsiębiorców

Czy wszyscy przedsiębiorcy mają takie same obowiązki?

Poszczególni przedsiębiorcy mają różne obowiązki związane z GOZ, ponieważ ich istnienie związane jest z konkretną działalnością, np. z wprowadzaniem do obrotu produktów w opakowaniach czy wytwarzaniem w instalacji ponad 5000 ton odpadów w ciągu roku.

Z powyższego powodu dany przedsiębiorca powinien:

- 1) ustalić, jakie obowiązki związane z GOZ istnieją dla podobnych do niego podmiotów,
- 2) ustalić, co dokładnie robi w ramach wykonywania swojej działalności gospodarczej,
- 3) ustalić, jakich dokładnie obowiązków on musi przestrzegać,
- 4) przestrzegać obowiązków.

Poniżej omówione zostały typowe obowiązki związane z GOZ. Należy jednak pamiętać, że nie są to wszystkie przepisy nakładające obowiązki na przedsiębiorców. Poniżej nie opisano np. szczegółowych przepisów związanych z wytwarzaniem konkretnych przedmiotów; nie opisano również szczegółowych obowiązków związanych z wytwarzaniem substancji

chemicznych¹ czy wprowadzaniem do obrotu baterii lub akumulatorów². Przedsiębiorcy prowadzący tego typu specyficzne działalności gospodarcze powinni przeanalizować, czy dotyczą ich inne sektorowe obowiązki.

Jakie są typowe obowiązki MŚP związane z rozszerzoną odpowiedzialnością producenta?

Jak wspomiano powyżej, przedsiębiorcy wprowadzający do obrotu niektóre przedmioty, np. opakowania czy sprzęt elektroniczny, objęci są obowiązkami wynikającymi z rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Poniżej omówiono najpowszechniejsze obowiązki. Obowiązki są różnorodne, ale dla małych i średnich przedsiębiorców zazwyczaj najistotniejsze jest ustalenie, czy przynależą do jednej z dwóch grup podmiotów, tj. czy są:

- 1) **wprowadzającym opakowania** – przez co rozumie się przedsiębiorcę wytwarzającego opakowania, importującego opakowania, dokonującego wewnątrzwspólnotowego nabycia opakowań lub dokonującego wewnątrzwspólnotowej dostawy opakowań, lub
- 2) **wprowadzającym produkty w opakowaniach** – przez co rozumie się przedsiębiorcę wykonującego działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania do obrotu produktów w opakowaniach, w szczególności wprowadzającego do obrotu produkty w opakowaniach pod własnym oznaczeniem rozumianym jako znak towarowy lub pod własnym

¹ Rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG), Dz.U. L 396 z 30.12.2006, s. 1.

² Ustawa z dnia 24 kwietnia 2009 r. o bateriach i akumulatorach, Dz.U.2020.1850 t.j. z dnia 2020.10.21.

imieniem i nazwiskiem lub nazwą, których wytworzenie zlecił innemu przedsiębiorcy, pakującego produkty wytworzone przez innego przedsiębiorcę i wprowadzającego je do obrotu lub prowadzącego jednostkę lub jednostki handlu detalicznego o powierzchni handlowej powyżej 500 m², sprzedającego produkty pakowane w tych jednostkach albo więcej niż jedną jednostkę handlu detalicznego o łącznej powierzchni handlowej powyżej 5000 m², sprzedającego produkty pakowane w tych jednostkach³.

Najważniejsze obowiązki przedsiębiorców związane z opakowaniami to, m.in.:

- 1) **rejestracja w BDO**⁴,
- 2) obowiązek ograniczania ilości i negatywnego oddziaływania na środowisko **substancji stosowanych do wytwarzania opakowań**, np. ołowiu czy rtęci⁵. Ograniczenie ustawowe jest doprecyzowane rozporządzeniami ministra, które ustalają maksymalne poziomy substancji szkodliwych w opakowaniach⁶ i katalog opakowań (zwykle specjalistycznych), do których nie stosuje się ww. wymogów⁷,

³ Ustawa o opakowaniach, art. 8 pkt. 22 i 23.

⁴ Ustawa o opakowaniach, art. 10 ust. 1 i 2. Powyższy obowiązek na przedsiębiorca: 1) będący organizacją odzysku opakowań, 2) dokonujący wewnątrzwspólnotowej dostawy produktów w opakowaniach, 3) eksportujący opakowania lub produkty w opakowaniach, 4) wprowadzający opakowania, 5) wprowadzający produkty w opakowaniach, 6) prowadzący jednostkę handlu detalicznego lub hurtowego, w której są oferowane torby na zakupy z tworzywa sztucznego, objęte opłatą recyklingową. Może on obejmować również innego typu przedsiębiorców, jeżeli wystawiają oni specyficzne dokumenty związane z gospodarką opakowaniami znane jako DPO, DPR, EDPO i EDPR.

⁵ Ustawa o opakowaniach, art. 11 ust. 1.

⁶ Ustawa o opakowaniach, art. 11 ust. 5.

⁷ Ustawa o opakowaniach, art. 11 ust. 4.

3) obowiązek **ograniczenia wytwarzania odpadów opakowaniowych** przez takie projektowanie opakowań, aby było możliwe ich ponowne użycie oraz późniejszy recykling⁸,

4) obowiązek zapewnienia **odzysku opakowań przez przedsiębiorcę wprowadzającego produkt w danym opakowaniu na rynek**⁹.

Obowiązek ten można spełnić dwojako. Albo przez samodzielne uruchomienie procesu recyklingu, albo poprzez umowę z podmiotem trzecim, tj. organizacją odzysku opakowań, która za wynagrodzeniem może przejąć ww. obowiązek¹⁰. Odzysk musi być wykonywany wobec opakowań tego samego rodzaju co opakowania, które zostały wprowadzone¹¹ (nie muszą to być więc te same opakowania, jedynie opakowania tego samego rodzaju), w odpowiedniej ilości¹², doprecyzowanej w załączniku do ustawy¹³. Odpowiednią ilość określa się na podstawie odsetka masy wprowadzonych opakowań, która została poddana odzyskowi z danego typu opakowań¹⁴. Wiąże się to z obowiązkiem ewidencjonowania ilości oraz masy opakowań wprowadzanych na rynek przez przedsiębiorcę¹⁵. Przedsiębiorca jest zobowiązany przechowywać ewidencję przez 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, którego te informacje dotyczą¹⁶. Dane odnoszące się do masy opakowań poddanych recyklingowi lub innemu niż recykling procesowi odzysku są utrwalane przez wydawane w ramach BDO dokumenty DPR (dokument potwierdzający recykling odpadów opakowaniowych) bądź DPO (dokument potwierdzający inny niż

⁸ Ustawa o opakowaniach, art. 11 ust. 3 pkt. 1–3.

⁹ Ustawa o opakowaniach, art. 17 ust. 1.

¹⁰ Ustawa o opakowaniach, art. 17 ust. 2.

¹¹ Ustawa o opakowaniach, art. 17 ust. 3 pkt 2.

¹² Ustawa o opakowaniach, art. 20 ust. 1.

¹³ Ustawa o opakowaniach, Załącznik I.

¹⁴ Ustawa o opakowaniach, art. 20 ust. 2.

¹⁵ Ustawa o opakowaniach, art. 22 ust. 1.

¹⁶ Ustawa o opakowaniach, art. 22 ust. 2.

recykling proces odzysku odpadów opakowaniowych)¹⁷. Z powyższych obowiązków zwolnieni są jednak przedsiębiorcy, którzy nie wprowadzili w roku kalendarzowym łącznej masy opakowań, która przekraczałaby 1 tonę¹⁸ – zwolnienie to jednak wymaga złożenia **specjalnego wniosku** o pomocy *de minimis* do marszałka województwa w terminie do 15 marca każdego roku¹⁹,

- 5) obowiązek prowadzenia **publicznych kampanii edukacyjnych**; podobnie jak w pkt. 4. obowiązek ten może być realizowany samodzielnie bądź za pośrednictwem organizacji odzysku²⁰, finansowanych na poziomie przynajmniej równowartości 2% wartości netto wprowadzanych na rynek opakowań²¹,
- 6) obowiązek wniesienia **opłaty produktowej, w przypadku niewykonania obowiązku zapewnienia odzysku** opakowań przez przedsiębiorcę²². Opłata ta jest rozliczana na koniec roku kalendarzowego i oblicza się ją na podstawie różnicy w kilogramach opakowań, które zostały poddane recyklingowi bądź innemu odzyskowi (potwierdzonemu DPR lub DPO), a ilością, która w zgodzie z przepisami powinna być poddana recyklingowi²³. Zasady obliczania tej *de facto* kary określa załącznik do ustawy²⁴, zaś stawki, nie uwzględniając maksymalnego pułapu 4,50 zł za 1 kg odpadów²⁵, określa rozporządzenie²⁶,

¹⁷ Ustawa o opakowaniach, art. 23 ust. 3.

¹⁸ Ustawa o opakowaniach, art. 6 ust. 3.

¹⁹ Ustawa o opakowaniach, art. 7 ust. 1–4.

²⁰ Ustawa o opakowaniach, art. 19 ust. 1–3.

²¹ Ustawa o opakowaniach, art. 19 ust. 4.

²² Ustawa o opakowaniach, art. 34 ust. 1–2a.

²³ Ustawa o opakowaniach, art. 34 ust. 3.

²⁴ Ustawa o opakowaniach, art. 34 ust. 4.

²⁵ Ustawa o opakowaniach, art. 35 ust. 1.

²⁶ Ustawa o opakowaniach, art. 35 ust. 2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2014 r. w sprawie stawek opłat produktowych dla poszczególnych rodzajów opakowań Dz.U. 2014.1972 z dnia 2014.12.31.

- 7) obowiązek sporządzania **rocznych sprawozdań** w zakresie gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, składanych do marszałka województwa²⁷. Sprawozdanie może być sporządzone przez samego przedsiębiorcę, bądź, podobnie jak w innych obowiązkach, obowiązek ten można powierzyć organizacji odzysku²⁸,
- 8) ostatnim obowiązkiem jest obowiązek pobierania **opłaty recyklingowej za zakup torby z tworzywa sztucznego od nabywającego ją**²⁹ w sklepach (poza siatkami „bardzo lekkimi”) w wysokości co najmniej 20 gr za torebkę³⁰.

Poza powyższymi obowiązkami, ustawa przewiduje również fakultatywne rozwiązania, które polepszają komunikację z konsumentem, a przez to podnoszą **świadomość ekologiczną**. Wspomnianym rozwiązaniem jest możliwość oznakowania opakowań przez przedsiębiorców produkujących bądź wprowadzających opakowania³¹. Oznakowanie takie wskazuje na przydatność opakowania do recyklingu, rodzaj materiału, z jakiego jest opakowanie wykonane, czy też wskazuje możliwość ponownego użycia opakowania³². Wzory oznaczeń można odnaleźć w odpowiednim rozporządzeniu ministra³³.

²⁷ Ustawa o opakowaniach, art. 45 ust. 1.

²⁸ Ustawa o opakowaniach, art. 45 ust. 2.

²⁹ Ustawa o opakowaniach, art. 40a ust. 1.

³⁰ Ustawa o opakowaniach, art. 40b ust. 2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2019 r. w sprawie stawki opłaty recyklingowej Dz.U. 2019.1639 z dnia 2019.08.29.

³¹ Ustawa o opakowaniach, art. 15 ust. 1.

³² Ustawa o opakowaniach, art. 15 ust. 1 pkt 1–3.

³³ Ustawa o opakowaniach, art. 15 ust. 4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 3 września 2014 r. w sprawie wzorów oznakowania opakowań, Dz.U.2014.1298 z dnia 2014.09.29.

System rozszerzonej odpowiedzialności producenta obowiązuje także w zakresie sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Odpadów takich nie wyrzuca się razem z innymi odpadami komunalnymi. Dlatego w momencie zakupu nowego dużego sprzętu, np. lodówki albo pralki, sklep ma obowiązek nieodpłatnie przyjąć od konsumenta stary sprzęt tego samego rodzaju i pełniący taką samą funkcję³⁴. To właśnie producenci – w ramach systemu rozszerzonej odpowiedzialności – pośrednio finansują powyższe. Na przedsiębiorców zajmujących się wprowadzaniem sprzętu i gospodarowaniem użytym sprzętem elektronicznym nakładanych jest wiele obowiązków.

„**Sprzęt**” w powyższym kontekście to urządzenie, którego prawidłowe działanie jest uzależnione od dopływu prądu elektrycznego lub od obecności pól elektromagnetycznych oraz urządzenie mogące służyć do wytwarzania, przesyłu lub pomiaru prądu elektrycznego lub pól elektromagnetycznych, które są zaprojektowane do użytku przy napięciu elektrycznym nieprzekraczającym 1000 V dla prądu przemiennego oraz 1500 V dla prądu stałego³⁵.

Mały lub średni przedsiębiorca w pierwszej kolejności powinien ustalić, czy jest **wprowadzającym sprzęt**, tzn. osobą fizyczną, jednostką organizacyjną niemającą osobowości prawnej lub osobą prawną, która, bez względu na wykorzystywaną technikę sprzedaży, w tym za pomocą środków porozumiewania się na odległość:

- 1) ma siedzibę na terytorium kraju i produkuje sprzęt pod własną nazwą lub znakiem towarowym lub wprowadza do obrotu pod własną nazwą lub znakiem towarowym na terytorium kraju sprzęt zaprojektowany lub wyprodukowany dla niego,

³⁴ Ustawa ZSEE, art. 37 pkt 1.

³⁵ Ustawa ZSEE, art. 4 pkt 13.

- 2) ma siedzibę na terytorium kraju i pod własną nazwą lub znakiem towarowym odsprzedaje na terytorium kraju sprzęt wytworzony przez inne podmioty; odsprzedającego nie uznaje się za wprowadzającego sprzęt, jeżeli na sprzęcie znajdują się nazwa lub znak towarowy wprowadzającego sprzęt, lub
- 3) ma siedzibę na terytorium kraju i wprowadza do obrotu w ramach swojej działalności sprzęt z innego niż Rzeczpospolita Polska państwa członkowskiego lub państwa niebędącego państwem członkowskim – z tym że za wprowadzającego sprzęt nie uznaje się podmiotu, który realizuje finansowanie na zasadzie wyłączności w ramach lub zgodnie z umową finansową, chyba że jednocześnie działa on jako wprowadzający sprzęt³⁶.

Najważniejsze obowiązki wprowadzających sprzęt to, m.in.:

- 1) **rejestracja w BDO**³⁷,
- 2) **zamieszczanie numeru rejestrowego BDO na fakturach** i innych dokumentach związanych z wprowadzeniem sprzętu do obrotu³⁸,
- 3) dołączanie do sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych informacji o **zakazie umieszczania zużytego sprzętu z innymi odpadami** oraz informowanie o zagrożeniach, jakie płyną z tego dla środowiska³⁹,

³⁶ Ustawa ZSEE, art. 4 pkt 20.

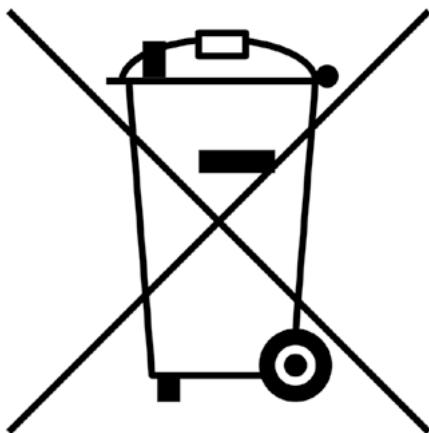
³⁷ Ustawa ZSEE, art. 84. Dokładniej mówiąc: obowiązek wpisu do BDO musi wykonać przedsiębiorca, będący: 1) wprowadzającym sprzęt, 2) autoryzowanym przedstawicielem, 3) zbierającym zużyty sprzęt, 4) prowadzącym zakład przetwarzania, 5) prowadzącym działalność w zakresie recyklingu, 6) prowadzącym działalność w zakresie innych niż recykling procesów odzysku lub 7) organizacją odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

³⁸ Ustawa ZSEE, art. 12 ust. 1.

³⁹ Ustawa ZSEE, art. 13 ust. 1.

- 4) informowanie o **systemie zbierania i zwrotu zużytego sprzętu** oraz informowania o roli, jaką gospodarstwa domowe pełnią w zakresie ponownego użycia i recyklingu zużytego sprzętu⁴⁰,
- 5) oznakowanie sprzętu **znakiem selektywnego zbierania**. Oznakowanie umieszcza się na sprzęcie w sposób wyraźny, czytelny i trwały, a jeżeli jest to uzasadnione wielkością lub funkcją sprzętu – na opakowaniu i dokumentach dołączonych do sprzętu⁴¹.

Wzór znaku selektywnego zbierania wygląda następująco:

Rysunek 2. Wzór oznakowania sprzętu symbolem selektywnego zbierania określony w załączniku nr 2 do ustawy ZSEE

- 6) prowadzenie **publicznych kampanii edukacyjnych** w stosunku do sprzętu, który został przez niego wprowadzony do obrotu⁴²,
- 7) opracowanie informacji **dotyczącej ponownego użycia i przetwarzania zużytego sprzętu**, zawierającej w szczególności wskazanie poszczególnych części składowych oraz materiałów zawartych

⁴⁰ Ustawa ZSEE, art. 13 ust. 2.

⁴¹ Ustawa ZSEE, art. 14. Wzór oznakowania sprzętu symbolem selektywnego zbierania jest określony w załączniku nr 2 do ustawy.

⁴² Ustawa ZSEE, art. 15 ust. 1.

w sprzęcie, a także umiejscowienia w sprzęcie niebezpiecznych: substancji, mieszanin oraz części składowych. Powyższą informację należy opracować w terminie roku od dnia wprowadzenia na rynek nowego typu sprzętu w postaci papierowej lub elektronicznej⁴³,

- 8) **zorganizowanie i sfinansowanie odbierania od zbierających zużyty sprzęt oraz przetwarzanie zużytego sprzętu⁴⁴,**
- 9) **osiągnięcie minimalnych rocznych poziomów zbierania zużytego sprzętu**, które wynoszą od dnia 1 stycznia 2021 r. – nie mniej niż 65% średniorocznej masy sprzętu wprowadzonego do obrotu albo 85% masy zużytego sprzętu wytworzonego na terytorium kraju⁴⁵,
- 10) **osiągnięcie poziomów odzysku** oraz przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu zużytego sprzętu⁴⁶,
- 11) **prowadzenie dodatkowej ewidencji obejmującej informacje o masie wprowadzonego do obrotu sprzętu⁴⁷,**
- 12) **zawarcie umowy w formie pisemnej pod rygorem nieważności z prowadzącym zakład przetwarzania**, który prowadzi demontaż oraz przygotowanie do ponownego użycia zużytego sprzętu, który powstał ze sprzętu należącego do grupy sprzętu, do której należy sprzęt wprowadzony do obrotu przez wprowadzającego sprzęt⁴⁸,

⁴³ Ustawa ZSEE, art. 17.

⁴⁴ Ustawa ZSEE, art. 18 ust. 1 i art. 19.

⁴⁵ Ustawa ZSEE, art. 20 ust. 1 pkt 2.

⁴⁶ Ustawa ZSEE, art. 21 ust. 1–3. Poziomy odzysku zostały określone osobno dla różnych kategorii sprzętu. Sposób obliczania rocznego poziomu odzysku oraz poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu zużytego sprzętu określa załącznik nr 4 do ustawy.

⁴⁷ Ustawa ZSEE, art. 22 ust. 1 i 2. Podstawę do obliczenia osiągniętych poziomów zbierania, odzysku oraz przygotowania do ponownego użycia i recyklingu zużytego sprzętu stanowią dane zawarte w dodatkowej ewidencji oraz w zaświadczeniach o zużytych sprzęcie.

⁴⁸ Ustawa ZSEE, art. 23 ust. 1.

- 13) w niektórych wypadkach **wniesienie zabezpieczenia finansowego**, zabezpieczającego obowiązek gospodarowania użytym sprzętem elektronicznym⁴⁹,
- 14) **uiszczenie opłaty produktowej** w przypadku niewykonania obowiązku osiągnięcia minimalnego rocznego poziomu zbierania użytego sprzętu, poziomu odzysku lub poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu użytego sprzętu⁵⁰,
- 15) **sporządzenie rocznego sprawozdania**⁵¹.

Istnieją również obowiązki dotyczące innych przedsiębiorców niż wprowadzający sprzęt, np.:

- 1) przestrzeganie **zakazu umieszczania użytego sprzętu łącznie z innymi odpadami**⁵² oraz zazwyczaj zakazu zbierania niekompletnego użytego sprzętu⁵³,
- 2) posiadacz użytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych jest obowiązany do **przekazania go zbierającemu użyty sprzęt**⁵⁴,

⁴⁹ Ustawa ZSEE, art. 27 ust. 1. Wprowadzający sprzęt, który wprowadza do obrotu sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych jest obowiązany do wniesienia zabezpieczenia finansowego na dany rok kalendarzowy przeznaczonego na pokrycie opłaty produktowej, zwanego dalej „zabezpieczeniem finansowym”, w przypadku: 1) samodzielnego wykonywania obowiązku zbierania i przetwarzania użytego sprzętu z gospodarstw domowych, 2) wygaśnięcia albo rozwiązania umowy, o przeniesienie obowiązków określonych w ustawie na organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego, 3) otwarcia likwidacji, ogłoszenia upadłości lub wykreślenia z rejestru organizacji odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego, z którą ma zawartą umowę o przeniesienie obowiązków określonych w ustawie na organizacje odzysku sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

⁵⁰ Ustawa ZSEE, art. 72 ust. 1.

⁵¹ Ustawa ZSEE, art. 85.

⁵² Ustawa ZSEE, art. 34.

⁵³ Ustawa ZSEE, art. 35 ust. 1.

⁵⁴ Ustawa ZSEE, art. 36.

- 3) **dystrybutor obowiązany jest do nieodpłatnego odbioru użytego sprzętu** pochodzącego z gospodarstw domowych w punkcie sprzedaży, o ile użyty sprzęt jest tego samego rodzaju i pełnił te same funkcje co sprzęt sprzedawany. Dystrybutor, dostarczając nabywcy sprzęt przeznaczony dla gospodarstw domowych, obowiązany jest do nieodpłatnego odbioru użytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych w miejscu dostawy tego sprzętu, o ile użyty sprzęt jest tego samego rodzaju i pełnił te same funkcje co sprzęt dostarczony. Dystrybutor prowadzący jednostkę handlu detalicznego o powierzchni sprzedaży co najmniej 400 m² poświęconej sprzedaży sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych, jest obowiązany do nieodpłatnego przyjęcia w tej jednostce lub w jej bezpośredniej bliskości użytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych, którego żaden z zewnętrznych wymiarów nie przekracza 25 cm, bez konieczności zakupu nowego sprzętu przeznaczonego dla gospodarstw domowych⁵⁵,
- 4) upraszczając: dystrybutor powinien sprzedawać jedynie sprzęt wprowadzony do obrotu zgodnie z przepisami⁵⁶,
- 5) **prowadzący punkt serwisowy** jest obowiązany do nieodpłatnego przyjęcia użytego sprzętu, w przypadku gdy naprawa przyjętego do punktu serwisowego sprzętu jest niemożliwa ze względów technicznych lub gdy właściciel sprzętu uzna, że naprawa sprzętu jest dla niego nieopłacalna⁵⁷,
- 6) **zbierający użyty sprzęt** jest obowiązany do przyjęcia przekazywanego do niego użytego sprzętu, w tym do co najmniej nieodpłatnego przyjęcia użytego sprzętu pochodzącego z gospodarstw domowych⁵⁸,

⁵⁵ Ustawa ZSEE, art. 37 ust. 1–3.

⁵⁶ Ustawa ZSEE, art. 39.

⁵⁷ Ustawa ZSEE, art. 40 ust. 1.

⁵⁸ Ustawa ZSEE, art. 42 ust. 1.

- 7) przetwarzania zużytego sprzętu na zasadach szczegółowo określonych w przepisach⁵⁹.

Podobne rozwiązania w zakresie ROP wprowadza także ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej, które dotyczą, m.in. **olejów smarowych i opon pneumatycznych**. Przedsiębiorcy wprowadzający na rynek ww. przedmioty mają, m.in. analogiczny obowiązek prowadzenia dodatkowej ewidencji i zapewnienia odzysku, a w szczególności recyklingu, odpadów takiego samego rodzaju jak odpady powstałe z produktów wprowadzonych przez niego na terytorium kraju. Powyższy obowiązek może być zrealizowany samodzielnie lub za pośrednictwem organizacji odzysku⁶⁰.

Jakie są typowe obowiązki MŚP związane z gospodarką odpadami?

Mali i średni przedsiębiorcy powinni przestrzegać wielu różnorodnych obowiązków związanych z gospodarką odpadami. Najpowszechniejsze zostały opisane w dalszej części.

W gospodarce odpadami obowiązuje **hierarchia sposobów postępowania z odpadami**, zgodnie z którą niektóre sposoby gospodarowania odpadami mają pierwszeństwo przed innymi, tj.:

- 1) zapobieganie powstawaniu odpadów,
- 2) przygotowywanie do ponownego użycia,
- 3) recykling,

⁵⁹ Ustawa ZSEE, art. 46–54.

⁶⁰ Ustawa o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej, art. 3 ust. 1, art. 4 ust. 1 i art. 11 ust. 1.

- 4) inne procesy odzysku,
- 5) unieszkodliwianie⁶¹.

Przedsiębiorcy powinni jej przestrzegać. **Stosowanie hierarchii**

postępowania z odpadami następuje na podstawie następujące zasad:

- 1) każdy, kto podejmuje działania powodujące lub mogące powodować powstanie odpadów, powinien takie działania planować, projektować i prowadzić przy użyciu takich sposobów produkcji lub form usług oraz surowców i materiałów, aby w pierwszej kolejności **zapobiegać powstawaniu odpadów** lub ograniczać ilość odpadów i ich negatywne oddziaływanie na życie i zdrowie ludzi oraz na środowisko, w tym przy wytwarzaniu produktów, podczas i po zakończeniu ich użycia⁶²,
- 2) odpady, których powstaniu nie udało się zapobiec, posiadacz odpadów w **pierwszej kolejności jest obowiązany poddać odzyskowi**⁶³,
- 3) odzysk, polega w pierwszej kolejności na przygotowaniu odpadów przez ich posiadacza do **ponownego użycia** lub poddaniu recyklingowi, a jeżeli nie jest to możliwe z przyczyn technologicznych lub nie jest uzasadnione z przyczyn ekologicznych lub ekonomicznych – poddaniu innym procesom odzysku⁶⁴. Składowanie na składowisku odpadów nie jest traktowane jako recykling odpadów⁶⁵,
- 4) odpady, których poddanie odzyskowi nie było możliwe, posiadacz odpadów jest **obowiązany unieszkodliwić**⁶⁶. Składowane powinny być wyłącznie te odpady, których unieszkodliwienie w inny sposób było niemożliwe⁶⁷,

⁶¹ Ustawa o odpadach, art. 1.

⁶² Ustawa o odpadach, art. 18 ust. 1.

⁶³ Ustawa o odpadach, art. 18 ust. 2.

⁶⁴ Ustawa o odpadach, art. 18 ust. 3.

⁶⁵ Ustawa o odpadach, art. 18 ust. 4.

⁶⁶ Ustawa o odpadach, art. 18 ust. 5.

⁶⁷ Ustawa o odpadach, art. 18 ust. 6.

- 5) unieszkodliwianiu poddaje się te odpady, z których **uprzednio wysegregowano odpady nadające się do odzysku**⁶⁸,
- 6) gospodarowanie odpadami powinno prowadzić się zgodnie z **zasadą bliskości**, która polega na tym, że w pierwszej kolejności odpady poddaje się przetwarzaniu w miejscu ich powstawania⁶⁹. Odpady, które nie mogą być przetworzone w miejscu ich powstania, przekazuje się do najbliższych położonych miejsc, w których mogą być przetworzone⁷⁰.

Przedsiębiorca ma obowiązek zagospodarowania wytworzonych przez siebie odpadów w sposób selektywny⁷¹. Sелеktywne zbieranie oznacza zbieranie, w ramach którego dany strumień odpadów, w celu ułatwienia specyficznego przetwarzania, obejmuje jedynie odpady charakteryzujące się takimi samymi właściwościami i takimi samymi cechami⁷². W praktyce oznacza to, że poszczególne rodzaje odpadów zbiera się osobno, np. papier, metale, tworzywa sztuczne, szkło czy bioodpady. Innymi słowy, **przedsiębiorca zobowiązany jest do gospodarowania wytworzonymi przez siebie odpadami**⁷³. Przedsiębiorca może wykonać powyższy obowiązek samodzielnie, albo przenieść go na inny podmiot, który spełnia wymagania ustawowe gwarantujące prawidłowe gospodarowanie odpadami⁷⁴. Do gwarancji tych należy, m.in. uzyskanie zezwolenia na zbieranie odpadów lub zezwolenia na przetwarzanie odpadów czy posiadanie wpisu do BDO⁷⁵.

Magazynowanie odpadów oznacza czasowe przechowywanie odpadów obejmujące wstępne magazynowanie odpadów przez ich wytwórcę,

⁶⁸ Ustawa o odpadach, art. 18 ust. 7.

⁶⁹ Ustawa o odpadach, art. 20 ust. 1.

⁷⁰ Ustawa o odpadach, art. 20 ust. 2.

⁷¹ Ustawa o odpadach, art. 23 ust. 1.

⁷² Ustawa o odpadach, art. 3 ust. 1 pkt 24.

⁷³ Ustawa o odpadach, art. 27 ust. 1.

⁷⁴ Ustawa o odpadach, art. 27 ust. 2.

⁷⁵ Ustawa o odpadach, art. 27 ust. 2.

tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów, oraz magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów⁷⁶. Magazynowanie odpadów musi być prowadzone w sposób bezpieczny, tj. być zgodne z wymaganiami środowiskowymi i nie zagrażać życiu i zdrowiu ludzi⁷⁷. Magazynowanie odpadów ma charakter tymczasowy i poprzedza procesy odzysku lub unieszkodliwiania odpadów⁷⁸. Składowanie odpadów stanowi jedną z form unieszkodliwiania odpadów i jest czym innym niż magazynowanie⁷⁹. Wymagania w zakresie magazynowania odpadów zostały szczegółowo opisane w rozporządzeniu Ministra Klimatu w sprawie szczegółowych wymagań dla magazynowania odpadów⁸⁰. W rozporządzeniu określono m.in. wymagania magazynowania odpadów, obejmujące wstępne magazynowanie odpadów przez wytwórcę odpadów, tymczasowe magazynowanie odpadów przez prowadzącego zbieranie odpadów oraz magazynowanie odpadów przez prowadzącego przetwarzanie odpadów, a także czas magazynowania zakaźnych odpadów medycznych oraz zakaźnych odpadów weterynaryjnych. Niektóre magazynowane odpady muszą być objęte **wizyjnym systemem kontroli**⁸¹.

Zakazuje się mieszania odpadów niebezpiecznych różnych rodzajów, mieszania odpadów niebezpiecznych z odpadami innymi niż niebezpieczne, a także mieszania odpadów niebezpiecznych z substancjami, materiałami lub przedmiotami, w tym rozcieńczania substancji niebezpiecznych⁸².

⁷⁶ Ustawa o odpadach, art. 3 ust. 1 pkt 5 lit. a–c.

⁷⁷ Ustawa o odpadach, art. 25 ust. 1.

⁷⁸ Ustawa o odpadach, art. 3 ust. 1 pkt 5.

⁷⁹ Ustawa o odpadach, załącznik 2, D1.

⁸⁰ Dz.U.2020.1742 z dnia 2020.10.08.

⁸¹ Szerzej zob. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 29 sierpnia 2019 r. w sprawie wizyjnego systemu kontroli miejsca magazynowania lub składowania odpadów, Dz.U.2019.1755 z dnia 2019.09.16.

⁸² Ustawa o odpadach, art. 21 ust. 1.

Przeniesienie odpowiedzialności za gospodarowanie odpadami następuje w momencie ich przekazania podmiotowi, który spełnia ustawowe gwarancje prawidłowego gospodarowania odpadami⁸³.

Przedsiębiorca **zlecający usługę transportu** odpadów jest obowiązany wskazać transportującemu odpady miejsce przeznaczenia odpadów oraz posiadacza odpadów, do którego należy dostarczyć odpady⁸⁴. Transport odpadów musi być odpowiednio oznakowany, tj. m.in. posiadać **tabliczkę „ODPADY”**⁸⁵.

Wzór ww. tabliczki wygląda następująco:

Rysunek 3. Załącznik nr 1, Wzór oznakowania środków transportu odpadów, Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7 października 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla transportu odpadów, Dz.U.2016.1742 z dnia 2016.10.21.

⁸³ Ustawa o odpadach, art. 27 ust. 4.

⁸⁴ Ustawa o odpadach, art. 24 ust. 3.

⁸⁵ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 7 października 2016 r. w sprawie szczegółowych wymagań dla transportu odpadów, Dz.U.2016.1742 z dnia 2016.10.21.

Tzw. **BDO** to Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami, czyli internetowy rejestr dotyczący, m.in. gospodarowania odpadami przez przedsiębiorców⁸⁶. W BDO gromadzi się informacje m.in. o:

- 1) rodzajach i ilości wytwarzanych odpadów oraz ich wytwórcach,
- 2) rodzaju i ilości odpadów poddanych przetwarzaniu i zastosowanych procesach przetwarzania,
- 3) decyzjach z zakresu gospodarki odpadami,
- 4) transgranicznym przemieszczaniu odpadów,
- 5) poszczególnych rodzajach instalacji do zagospodarowania odpadów wraz z podaniem ich położenia, mocy przerobowych i rodzaju stosowanej technologii oraz ilości i rodzajów odpadów przetwarzanych w tych instalacjach⁸⁷.

Niektórzy przedsiębiorcy muszą wpisać się do BDO. Znajduje się w niej wiele szczegółowych informacji o przedsiębiorcy. W BDO wpisani są, m.in. przedsiębiorcy obowiązani do prowadzenia ewidencji odpadów czy transportujący odpady⁸⁸.

Wpis do BDO zazwyczaj wymaga złożenia wniosku przez przedsiębiorcę do właściwego marszałka województwa. Poza informacjami o podmiotach związanych z gospodarowaniem odpadami w BDO zamieszczane są informacje związane z wprowadzanymi do obrotu przedmiotami, które powodują powstawanie odpadów oraz informacje związane z gospodarowaniem odpadami⁸⁹. Przedsiębiorca zamierzający rozpocząć działalność objętą obowiązkiem złożenia wniosku może rozpocząć jej wykonywanie dopiero po uzyskaniu wpisu⁹⁰. Marszałek województwa,

⁸⁶ Ustawa o odpadach, art. 79, zob. <https://bdo.mos.gov.pl/>

⁸⁷ Ustawa o odpadach, art. 79 ust. 2.

⁸⁸ Ustawa o odpadach, art. 50 ust. 1.

⁸⁹ Ustawa o odpadach, art. 79 ust. 2.

⁹⁰ Ustawa o odpadach, art. 50 ust. 2 i 3.

dokonując wpisu do rejestru, nadaje podmiotowi **indywidualny numer rejestrowy**⁹¹.

Wpisany do rejestru uiszcza **dwa rodzaje opłat związanych z rejestrem**. Pierwszym rodzajem opłaty jest opłata pobierana od wpisu do rejestru⁹². Drugim rodzajem opłaty jest opłata roczna uiszczana do końca lutego każdego roku za dany rok⁹³. Wysokość opłaty rejestrowej i wysokość opłaty rocznej wynoszą od 50 do 2000 zł⁹⁴. Opłaty rocznej nie uiszcza się w roku, w którym została uiszczona opłata rejestrowa⁹⁵.

Posiadacz odpadów jest obowiązany do prowadzenia na bieżąco ich ilościowej i jakościowej ewidencji⁹⁶. Wyjątkowo obowiązek prowadzenia ewidencji odpadów nie dotyczy m.in. wytwórców jedynie odpadów komunalnych⁹⁷. Dodatkowo w rozporządzeniu Ministra Klimatu określono rodzaje i ilości odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów⁹⁸.

Ewidencję odpadów prowadzi się za pomocą odpowiednich dokumentów ewidencji, np.:

- 1) karty przekazania odpadów,
- 2) karty ewidencji odpadów,

⁹¹ Ustawa o odpadach, art. 54 ust. 1.

⁹² Ustawa o odpadach, art. 57 ust. 1.

⁹³ Ustawa o odpadach, art. 57 ust. 3.

⁹⁴ Ustawa o odpadach, art. 57 ust. 6.

⁹⁵ Ustawa o odpadach, art. 57 ust. 4.

⁹⁶ Ustawa o odpadach, art. 66 ust. 1.

⁹⁷ Ustawa o odpadach, art. 66 ust. 4.

⁹⁸ Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 23 grudnia 2019 r. w sprawie rodzajów odpadów i ilości odpadów, dla których nie ma obowiązku prowadzenia ewidencji odpadów, Dz.U.2019.2531 z dnia 2019.12.30.

3) karty przekazania odpadów komunalnych⁹⁹.

Kartę przekazania odpadów sporządza posiadacz odpadów, który przekazuje odpady do następnego posiadacza odpadów albo do prowadzonych przez siebie miejsc zbierania odpadów lub miejsc przetwarzania odpadów, przed rozpoczęciem ich transportu¹⁰⁰. Posiadacz odpadów prowadzi kartę ewidencji odpadów dla każdego rodzaju odpadów odrębnie¹⁰¹.

Kartę przekazania odpadów komunalnych sporządza podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości przed rozpoczęciem odbierania tych odpadów, odrębnie dla każdego ładunku transportowanych odpadów komunalnych danego rodzaju przekazywanych do następnego posiadacza odpadów albo do prowadzonych przez siebie stacji przeładunkowej, miejsca zbierania odpadów komunalnych lub miejsca przetwarzania odpadów komunalnych¹⁰².

Posiadacz odpadów jest obowiązany do **przechowywania dokumentów** i wszelkich danych, na podstawie których są sporządzane dokumenty ewidencji odpadów, przez 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym zostały sporządzone te dokumenty ewidencji odpadów¹⁰³.

Przedsiębiorcy mający obowiązek prowadzenia ewidencji odpadów w zakresie ich wytwarzania lub prowadzenia działalności polegającej

⁹⁹ Ustawa o odpadach, art. 67 ust. 1.

¹⁰⁰ Ustawa o odpadach, art. 69 ust. 1.

¹⁰¹ Ustawa o odpadach, art. 70 ust. 1.

¹⁰² Ustawa o odpadach, art. 71a ust. 1.

¹⁰³ Ustawa o odpadach, art. 72 ust. 1.

na gospodarowaniu odpadami mają obowiązek sporządzenia **rocznego sprawozdania o wytwarzanych odpadach i o gospodarowaniu nimi**¹⁰⁴.

W rocznym sprawozdaniu określa się m.in.:

- 1) informacje związane z oznaczeniem przedsiębiorcy,
- 2) informacje o masie i rodzaju wytworzonych odpadów oraz sposobie gospodarowania odpadami¹⁰⁵.

Sprawozdanie składa się w terminie do dnia 15 marca za poprzedni rok kalendarzowy właściwemu marszałkowi województwa, za pośrednictwem indywidualnego konta BDO¹⁰⁶. Marszałek województwa weryfikuje sprawozdania w terminie do dnia 30 września następnego roku¹⁰⁷.

Przedsiębiorca przechowuje dokumenty, na podstawie których są sporządzane sprawozdania, przez okres 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, którego dotyczą¹⁰⁸.

Utrzymanie czystości i porządku w gminach należy do obowiązkowych zadań własnych gminy. Na terenie gminy, na której przedsiębiorstwo prowadzi działalność, powinien obowiązywać **regulamin utrzymania czystości i porządku**¹⁰⁹. Dokument ten ustala szczegółowe zasady zbierania oraz segregacji odpadów, w tym techniczne normy dotyczące np. wielkości i kolorów worków na odpady¹¹⁰. Skuteczne wypełnianie obowiązków ustawowych uzależnione jest od dostosowania się przedsiębiorstwa do wymogów rzeczonoego regulaminu¹¹¹.

¹⁰⁴ Ustawa o odpadach, art. 75 ust. 1.

¹⁰⁵ Ustawa o odpadach, art. 75 ust. 2.

¹⁰⁶ Ustawa o odpadach, art. 76 ust. 1 i 2.

¹⁰⁷ Ustawa o odpadach, art. 77 ust. 1.

¹⁰⁸ Ustawa o odpadach, art. 78 ust. 1.

¹⁰⁹ Ustawa UCPG, art. 4 ust. 1.

¹¹⁰ Ustawa UCPG, art. 4 ust. 2.

¹¹¹ Ustawa UCPG, art. 4 ust. 2a.

Jednak **przedsiębiorca, na którego nieruchomości powstają odpady komunalne, ma m.in. obowiązek:**

- 1) zbierania w sposób selektywny powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w lokalnym regulaminie obowiązującym na terenie danej gminy¹¹²,
- 2) zapewnienia worków bądź pojemników na potrzeby zbierania odpadów¹¹³,
- 3) przekazywania odpadów niesegregowanych gminnej jednostce organizacyjnej lub specjalnemu podmiotowi¹¹⁴,
- 4) podłączenia nieruchomości do kanalizacji bądź zainstalowania tzw. szamba lub oczyszczalni ścieków w celu odprowadzania bądź gromadzenia odpadów ciekłych¹¹⁵.

Niektórzy¹¹⁶ przedsiębiorcy **sprzedający żywność mają obowiązek podejmowania działań zapobiegających jej marnowaniu**. Marnowanie żywności polega na wycofywaniu zdatnej do spożycia żywności z dystrybucji, w szczególności ze względu na zbliżający się upływ terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości lub ze względu na wady wyglądu tych środków spożywczych albo ich opakowań, i przeznaczaniu jej do unieszkodliwiania jako odpady¹¹⁷.

Taki przedsiębiorca ma obowiązek, m.in.:

¹¹² Ustawa UCPG, art. 5 ust. 1 pkt 3.

¹¹³ Ustawa UCPG, art. 5 ust. 1 pkt 1.

¹¹⁴ Ustawa UCPG, art. 5 ust. 1a.

¹¹⁵ Ustawa UCPG, art. 5 ust. 1 pkt 2, 3a i 3b.

¹¹⁶ Ustawa PMŻ, art. 2 pkt 3 nakłada ww. obowiązek na podmiot prowadzący przedsiębiorstwo spożywcze, w zakresie sprzedaży żywności w jednostce handlu detalicznego lub hurtowego o powierzchni sprzedaży powyżej 250 m², w której przychody ze sprzedaży żywności stanowią co najmniej 50% przychodów ze sprzedaży wszystkich towarów.

¹¹⁷ Ustawa PMŻ, art. 2 pkt 1.

- 1) **zawarcia z organizacją pozarządową pisemnej umowy dotyczącej nieodpłatnego przekazywania żywności, która nie zostanie przeznaczona do sprzedaży**¹¹⁸. Powyższa umowa powinna zawierać postanowienia dotyczące m.in. czasu i sposobu przekazywania żywności, podziału kosztów odbioru i dystrybucji żywności, przypadków, w których organizacja pozarządowa może odmówić odbioru żywności lub z niego zrezygnować, i okresu obowiązywania umowy oraz odpowiedzialności stron za niedotrzymanie warunków umowy, w tym warunków wypowiedzenia,
- 2) prowadzenia wspólnie z organizacją pozarządową, z którą sprzedawca żywności zawarł umowę nieodpłatnego przekazania żywności, **kampanii edukacyjno-informacyjnych** w zakresie racjonalnego gospodarowania żywnością oraz przeciwdziałania marnowaniu żywności co najmniej raz w roku przez co najmniej dwa kolejne tygodnie, w każdym dniu działalności¹¹⁹,
- 3) **ponoszenia opłaty za marnowanie żywności**, która stanowi iloczyn stawki opłaty i masy marnowanej żywności¹²⁰,
- 4) złożenia **rocznego sprawozdania o marnowanej żywności** zawierającego dane o całkowitej masie marnowanej żywności w danym roku oraz wysokości należnej opłaty wraz ze wskazaniem wysokości opłaty, która zostanie wpłacona do funduszu, w terminie do dnia 31 marca roku kalendarzowego następującego po roku, którego dotyczy sprawozdanie¹²¹.

Przedmiot lub substancja, powstające w wyniku procesu produkcyjnego, którego podstawowym celem nie jest ich produkcja, mogą być uznane

¹¹⁸ Ustawa PMŻ, art. 3 ust. 1.

¹¹⁹ Ustawa PMŻ, art. 4 pkt ust. 1 i 2.

¹²⁰ Ustawa PMŻ, art. 5 pkt ust. 1.

¹²¹ Ustawa PMŻ, art. 8 ust. 1.

za **produkt uboczny**, niebędący odpadem, jeżeli spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) dalsze wykorzystywanie przedmiotu lub substancji jest pewne,
- 2) przedmiot lub substancja mogą być wykorzystywane bezpośrednio bez dalszego przetwarzania, innego niż normalna praktyka przemysłowa,
- 3) dany przedmiot lub substancja są produkowane jako integralna część procesu produkcyjnego,
- 4) dana substancja lub przedmiot spełniają wszystkie istotne wymagania, w tym prawne, w zakresie produktu, ochrony środowiska oraz życia i zdrowia ludzi, dla określonego wykorzystania tych substancji lub przedmiotów i wykorzystanie takie nie doprowadzi do ogólnych negatywnych oddziaływań na środowisko, życie lub zdrowie ludzi¹²²,
- 5) uznanie przedmiotu lub substancji za produkt uboczny wymaga złożenia wniosku i uzyskania decyzji uznającej produkt lub substancję za produkt uboczny¹²³.

Przedmioty lub substancje, które nie spełniają kryteriów decydujących o przyznaniu im statusu produktu ubocznego, stają się odpadami¹²⁴.

Zakazuje się łącznego magazynowania produktów ubocznych i odpadów, a także magazynowania produktów ubocznych w miejscach przeznaczonych do magazynowania odpadów lub składowania odpadów¹²⁵.

Określone rodzaje odpadów **mogą utracić status odpadów**, jeżeli na skutek poddania ich odzyskowi, w tym recyklingowi, spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) przedmiot lub substancja są powszechnie stosowane do konkretnych celów,

¹²² Ustawa o odpadach, art. 10 pkt. 1–4.

¹²³ Ustawa o odpadach, art. 11 ust. 1 i 4.

¹²⁴ Ustawa o odpadach, art. 13 ust. 2.

¹²⁵ Ustawa o odpadach, art. 13 ust. 1.

- 2) istnieje rynek takich przedmiotów lub substancji albo popyt na nie,
- 3) dany przedmiot lub substancja spełniają wymagania techniczne dla zastosowania do konkretnych celów oraz wymagania określone w przepisach i w normach mających zastosowanie do produktu,
- 4) zastosowanie przedmiotu lub substancji nie prowadzi do negatywnych skutków dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska¹²⁶,
- 5) jednocześnie spełniają wymagania określone przez przepisy Unii Europejskiej¹²⁷.

W drodze rozporządzenia mogą zostać ustanowione szczególne kryteria utraty statusu odpadów¹²⁸. Przykładowo ostatnio zostało przyjęte rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 8 listopada 2021 r. w sprawie określenia szczegółowych kryteriów stosowania warunków utraty statusu odpadów **dla odpadów destruktu asfaltowego¹²⁹. Zakazuje się łącznego magazynowania odpadów i przedmiotu lub substancji, które utraciły status odpadów**, a także magazynowania przedmiotu lub substancji, które utraciły status odpadów w miejscach przeznaczonych do magazynowania odpadów lub składowania odpadów¹³⁰.

Podsumowanie

Mali i średni przedsiębiorcy mogą być zobowiązani do przestrzegania wielu obowiązków związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym. Obowiązki można podzielić na dwie grupy, tj.:

- 1) związane z rozszerzoną odpowiedzialnością producenta,
- 2) związane z gospodarowaniem odpadami.

¹²⁶ Ustawa o odpadach, art. 14 ust. 1 pkt 1.

¹²⁷ Ustawa o odpadach, art. 14 ust. 1 pkt 2.

¹²⁸ Ustawa o odpadach, art. 14 ust. 1a.

¹²⁹ Dz.U.2021.2067 z dnia 2021.11.17.

¹³⁰ Ustawa o odpadach, art. 15.

W zakresie ROP dla MŚP najistotniejsze są przepisy związane z opakowaniami i sprzętem elektronicznym.

W kontekście gospodarki opakowaniami najpowszechniejsze obowiązki dla MŚP to:

- 1) rejestracja w BDO,
- 2) prowadzenie publicznych kampanii edukacyjnych i zapewnienie odzysku opakowań przez przedsiębiorcę wprowadzającego produkt w danym opakowaniu na rynek – najczęściej realizowany poprzez zawarcie umowy z organizacją odzysku,
- 3) pobieranie opłaty recyklingowej za zakup torby z tworzywa sztucznego,
- 4) prowadzenie specjalnej ewidencji i złożenie rocznego sprawozdania.

W przypadku sprzętu elektronicznego najpowszechniejsze obowiązki dla MŚP to:

- 1) rejestracja w BDO,
- 2) zamieszczanie numeru rejestrowego BDO na fakturach i innych, dokumentach związanych z wprowadzeniem sprzętu do obrotu,
- 3) obowiązek prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych i zapewnienie poziomów zbierania i odzysku sprzętu – najczęściej realizowany poprzez zawarcie umowy z organizacją odzysku,
- 4) prowadzenie specjalnej ewidencji i złożenie rocznego sprawozdania.

W zakresie gospodarki odpadami MŚP powinny pamiętać przede wszystkim o:

- 1) stosowaniu hierarchii postępowania z odpadami,
- 2) obowiązku zagospodarowania wytworzonych przez siebie odpadów w sposób selektywny,
- 3) rejestracji w BDO,
- 4) prowadzeniu specjalnej ewidencji i złożenie rocznego sprawozdania.

Dodatkowo na niektórych przedsiębiorcach ciążyą dodatkowe obowiązki,
np. związane z zapobieganiem marnowaniu żywności.

5. Typowe problemy praktyczne i ich przykładowe rozwiązania

Gospodarowanie odpadami w przedsiębiorstwie często jest skomplikowane. Każdy przedsiębiorca mierzy się z wyzwaniami dostosowanymi do jego działalności gospodarczej, ale można zaobserwować typowe problemy praktyczne. Poniżej opisujemy je wraz z ich przykładowymi rozwiązaniami.

Czym jest odpad? Odpadem jest każda substancja lub przedmiot, których posiadacz pozbywa się, zamierza się pozbyć lub do których pozbycia się jest obowiązany¹.

Przedsiębiorcy czasami nie wiedzą, **jak zakwalifikować wytwarzane przez nich odpady**. Odpady klasyfikuje się przez ich zaliczenie do odpowiedniej grupy, podgrupy i rodzaju odpadów, uwzględniając, m.in. źródło ich powstawania czy właściwości powodujące, że są one odpadami niebezpiecznymi. Rozporządzenie Ministra Klimatu w sprawie katalogu odpadów określa katalog odpadów z podziałem na grupy, podgrupy i rodzaje ze wskazaniem odpadów niebezpiecznych².

Każdy typ odpadów opisany jest sześciocyfrowym kodem. W praktyce przedsiębiorca w pierwszym kroku powinien ustalić, do której z 20 grup

¹ Ustawa o opadach, art. 3 ust. 1. pkt 6.

² Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów, Dz.U.2020.10 z dnia 2020.01.03.

należą jego odpady. Określają to dwie pierwsze cyfry w kodzie, np. grupa „02” to odpady z rolnictwa, ogrodnictwa, upraw hydroponicznych, rybołówstwa, leśnictwa, łowiectwa oraz przetwórstwa żywności. Następnie w ramach danej grupy przedsiębiorca powinien ustalić odpowiednią podgrupę, np. podgrupa „02 06” to odpady z przemysłu piekarniczego i cukierniczego. W ostatnim kroku należy ustalić rodzaj odpadu, np. „02 06 80”; są to nieprzydatne do wykorzystania tłuszcze spożywcze.

Kody, przy których jest gwiazdka (*), oznaczają odpady niebezpieczne.

Jak podzielić odpowiedzialność za wytworzone odpady, kiedy dwóch przedsiębiorców korzysta ze wspólnego lokalu? W przypadku korzystania przez wytwórców odpadów ze wspólnego lokalu dopuszcza się przeniesienie odpowiedzialności za wytworzone odpady na rzecz jednego z nich lub na rzecz wynajmującego lokal, jeżeli podmiot ten zapewni postępowanie z przyjętymi odpadami w sposób zgodny z przepisami. W tym celu trzeba zawrzeć pisemną umowę³.

W jaki sposób uzyskać wpis w BDO? Zazwyczaj przedsiębiorca posiadający obowiązek wpisu do BDO składa wniosek za pośrednictwem rejestrowego formularza elektronicznego przez stronę internetową BDO⁴. W treści wniosku zamieszcza się m.in. informacje o przedsiębiorcy oraz jego dane teleadresowe⁵. Marszałek województwa dokonuje wpisu do rejestru na wniosek podmiotu, po stwierdzeniu, że wniosek o wpis do rejestru nie zawiera braków formalnych, niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 30 dni od dnia otrzymania wniosku⁶.

³ Ustawa o odpadach, art. 28.

⁴ Ustawa o odpadach, art. 53 ust. 1.

⁵ Ustawa o odpadach, art. 53 ust. 5.

⁶ Ustawa o odpadach, art. 53 ust. 1.

Przedsiębiorcy czasami pytają, **do jakich opakowań ma zastosowanie ROP.**

W rozumieniu ustawy opakowaniem jest wyrób, w tym wyrób bezzwrotny, wykonany z jakiegokolwiek materiału, przeznaczony do przechowywania, ochrony, przewozu, dostarczania lub prezentacji produktów, od surowców do towarów przetworzonych. Innymi słowy, jest to bardzo szeroka definicja pokrywająca większość opakowań. W formie wyjątku za opakowanie nie uznaje się jednak wymienionych w rozporządzeniu ministra przedmiotów, np. doniczek na kwiaty⁷.

Kolejne pytania dotyczą tego, **jak trzeba oznaczać opakowania.**

Oznakowanie opakowania znakami wskazującymi, np. przydatność opakowania do recyklingu jest nieobowiązkowe⁸. W praktyce często stosuje się dobrowolne znaki towarowe, które kojarzą się konsumentom z recyklingiem czy byciem ekologicznym.

Jednym z niedawno przyjętych aktów prawnych dotyczących GOZ jest dyrektywa w sprawie zmniejszenia wpływu niektórych produktów z tworzyw sztucznych na środowisko, potocznie znana jako **dyrektywa SUP** (od ang. *Single Use Plastics*). Przedsiębiorcy często pytają, do jakich dokładnie przedmiotów może mieć ona zastosowanie. Minimalny katalog przedmiotów, np. kubki na napoje czy talerze, określony jest w załączniku do dyrektywy, który powinien być powtórzony w polskim akcie prawnym w ramach procesu implementacji dyrektywy w Polsce. Polski ustawodawca może jednak dobrowolnie rozszerzyć ww. katalog na inne typy przedmiotów.

⁷ Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2013 r. w sprawie przykładowego wykazu wyrobów, które uznaje się albo nie uznaje się za opakowanie, Dz.U.2013.1274 z dnia 2013.10.31.

⁸ Ustawa o opakowaniach, art. 15 ust. 1 pkt 3.

Jak najłatwiej wypełnić obowiązki związane z ROP? W przypadku typowych MŚP najłatwiej jest samodzielnie zarejestrować się w BDO, a następnie podpisać umowę z organizacją odzysku, która za wynagrodzeniem wykona obowiązki za przedsiębiorcę.

Jak uniknąć obowiązku pobierania od konsumentów opłat za torby na zakupy? Oferować konsumentom torby nieobjęte ww. obowiązkiem, np. wykonane z papieru.

6. Co jeszcze przedsiębiorca powinien wiedzieć o GOZ?

W poprzednich częściach tekstu opisano, m.in. najważniejsze obowiązki przedsiębiorców związane z GOZ, w tym w obszarze gospodarki odpadami i rozszerzonej odpowiedzialności producenta. Warto jednak pamiętać, że **przepisy związane z ochroną środowiska stosunkowo często się zmieniają**. Przykładowo w najbliższym czasie pojawi się okazja do przeanalizowania skuteczności obecnego systemu oraz do wprowadzenia zmian albo zupełnie nowych rozwiązań, co wynika ze zmian przepisów. Nowe wymagania przewidują w szczególności podniesienie poziomów recyklingu odpadów komunalnych do 55% w 2025 r., 60% w 2030 r. i 65% w 2035 r. Wysokie cele odnoszą się także do samych opakowań, tj. w 2025 r. powinien zostać osiągnięty poziom 65% recyklingu, a w 2030 r. 70%. Na szczególną uwagę zasługują w powyższym systemie małe i średnie przedsiębiorstwa, dla których – w porównaniu do dużych przedsiębiorstw – dostosowanie się do nowych wymagań regulacyjnych jest większym wyzwaniem organizacyjnym i finansowym. Z powyższego powodu warto możliwie wcześnie uzyskać wiedzę o przyszłych zmianach w prawie.

Zmiany w GOZ często przyjmowane są najpierw na poziomie Unii Europejskiej, a dopiero potem w prawie polskim, np. w ramach Europejskiego Zielonego Ładu czy Fit55.

Europejski Zielony Ład (EZŁ) to propozycja Komisji Europejskiej, jak zmienić prawo UE w celu zwiększenia poziomu ochrony środowiska i klimatu¹. Jak wskazuje Komisja, EZŁ to nowa strategia na rzecz wzrostu, której celem jest przekształcenie UE w sprawiedliwe i prosperujące społeczeństwo żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto i w ramach której wzrost gospodarczy będzie oddzielony od wykorzystania zasobów naturalnych². Przykładowe działania zostały opisane w załączniku do Komunikatu. Zgodnie z nim w najbliższym czasie przepisy dotyczące GOZ prawdopodobnie zostaną zaostrzone, np. w zakresie wprowadzania do obrotu baterii czy wymogów związanych z recyklingiem. Europejski Zielony Ład został przyjęty w 2019 r., a jego treść została doprecyzowana m.in. w przytoczonym powyżej komunikacie Komisji z 2020 r.³, zgodnie z którym planuje się m.in. następujące działania:

- 1) przyjęcie nowych przepisów dotyczących inicjatywy w zakresie **polityki zrównoważonych produktów**,
- 2) **wprowadzenie „prawa do naprawy”**,
- 3) przyjęcie nowych przepisów dotyczących **uzasadniania twierdzeń dotyczących ekologiczności**,
- 4) wprowadzenie nowej inicjatywy dotyczącej **urządzeń elektronicznych o zamkniętym cyklu życia**, w tym rozwiązania w zakresie uniwersalnych ładowarek oraz systemu nagradzania za zwrot starych urządzeń,
- 5) dalsze ograniczenia stosowania niektórych niebezpiecznych substancji w sprzęcie elektrycznym i elektronicznym,
- 6) zaostrzenie wymagań dotyczących opakowań,

¹ Komisja Europejska, Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Europejski Zielony Ład”, COM(2019) 640 final, dalej: „**Komunikat**”.

² Komunikat, s. 2.

³ Nowy plan działania UE dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym na rzecz czystszej i bardziej konkurencyjnej Europy.

- 7) ograniczenia dotyczące celowo dodawanych mikrodrobin plastiku oraz środki w zakresie niezamierzonego uwalniania mikrodrobin plastiku,
- 8) nowe metody śledzenia i minimalizowania obecności substancji potencjalnie niebezpiecznych w materiałach pochodzących z recyklingu i wytworzonych z nich wyrobach,
- 9) przyjęcie ogólnounijnych kryteriów dotyczących zniesienia statusu odpadu oraz produktów ubocznych,
- 10) wspieranie przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym za pomocą: programu na rzecz umiejętności, przyszłego planu działania na rzecz gospodarki społecznej, paktu na rzecz umiejętności, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, funduszy polityki spójności, mechanizmu sprawiedliwej transformacji i inicjatyw miejskich.

W czerwcu 2021 r. Unia przyjęła tzw. **Europejskie prawo o klimacie**⁴.

Powyższe rozporządzenie m.in.:

- 1) ustanawia ramy nieodwracalnego i stopniowego ograniczania antropogenicznych emisji gazów cieplarnianych przez źródła oraz ich zwiększonego pochłaniania przez pochłaniacze,
- 2) wprowadza wiążący cel osiągnięcia neutralności klimatycznej w Unii do 2050 r.,
- 3) wprowadza wiążący cel Unii zakładający ograniczenie emisji netto gazów cieplarnianych do roku 2030 o 55%.

Są to ogólne zobowiązania, które mają doprowadzić do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych do 2030% o 55%, stąd potoczna nazwa ww. inicjatywy – „Fit55”. **Nowe przepisy dotyczą przede wszystkim ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, a nie gospodarki o obiegu zamkniętym.** Ewentualne

⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1119 z dnia 30 czerwca 2021 r. w sprawie ustanowienia ram na potrzeby osiągnięcia neutralności klimatycznej i zmiany rozporządzeń (WE) nr 401/2009 i (UE) 2018/1999, Dz.U. L 243 z 9.7.2021, s. 1–17.

zmiany dotyczące GOZ będą miały raczej subsydiarny charakter związany np. z efektywnością energetyczną.

Również polskie przepisy mogą ulec w najbliższym czasie zmianie,

np. w zakresie:

- 1) wymogów recyklingu odpadów,
- 2) systemu kaucyjnego,
- 3) reformy ROP.

W dniu 23 listopada 2021 r. prezydent podpisał ustawę z dnia 17 listopada 2021 r. o zmianie ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2021 r., poz. 2151)⁵. Obecnie akt ten oczekuje na wejście w życie, co ma nastąpić w dniu **1 stycznia 2022 r.** Przepisy unijne zobowiązały państwa członkowskie do osiągnięcia do 2035 r. 65% poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz zobowiązały do zmniejszenia ilości wytwarzanych odpadów ogółem i w przeliczeniu na mieszkańca, zapewnienia wysokiej jakości recyklingu oraz użycia odpadów, które były poddane recyklingowi, jako ważnego źródła surowców. Najważniejsze zmiany dotyczą, m.in.:

- 1) **zmiany treści definicji** bioodpadów, gospodarowania odpadami, odpadów komunalnych oraz zawartości substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach, a także dodanie definicji odpadów budowlanych i rozbiórkowych, odpadów żywności, prac ziemnych, systemu rozszerzonej odpowiedzialności producenta, odzysku materiałów oraz odpadów innych niż niebezpieczne,
- 2) **wprowadzenia katalogu środków służących zapobieganiu powstawaniu odpadów**, polegających np. na promowaniu i wspieraniu zrównoważonych modeli produkcji i konsumpcji, zachęcaniu

⁵ Zob. <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20210002151>

- do projektowania, wytwarzania i korzystania z produktów, które są oszczędne w zasobach, trwałe, nadające się do naprawy, ponownego użycia i modernizacji oraz do nieskracania w sposób sztuczny cyklu życia produktów, wspieraniu dostępności części zamiennych, zmniejszeniu powstawania odpadów w procesach związanych z produkcją przemysłową, wydobywaniem kopalin ze złóż i z wytwórczością oraz budową i rozbiórką, zmniejszeniu wytwarzania odpadów żywności, zachęcaniu do dokonywania darowizn produktów spożywczych i do innych form redystrybucji żywności, promowaniu zmniejszania zawartości substancji niebezpiecznych w materiałach i produktach,
- 3) usunięcia instytucji odzysku odpadów opakowaniowych, pozostawiając sam recykling odpadów opakowaniowych,
 - 4) **doprecyzowania zakresu obowiązków ponoszenia kosztów gospodarowania odpadami** przez pierwotnego wytwórcę odpadów lub przez obecnego, lub poprzedniego posiadacza odpadów, określenia kosztów gospodarowania odpadami ponoszonych przez wprowadzającego produkty do obrotu na terytorium kraju czy sposobu podziału kosztów w systemie rozszerzonej odpowiedzialności producenta,
 - 5) **wprowadzenia Krajowego programu zapobiegania powstawaniu odpadów**, który stanowi załącznik do krajowego planu gospodarki odpadami, zawierającego program zapobiegania powstawaniu odpadów żywności, rozwiązania dotyczącego odpadów zawierających znaczne ilości surowców krytycznych oraz środki, które będą wykorzystane na rzecz przeciwdziałania zaśmiecaniu środowiska lądowego i morskiego oraz uprzątnięcia wszystkich rodzajów odpadów,
 - 6) wprowadzenia regulacji zbioru odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
 - 7) wprowadzenia corocznych maksymalnych limitów poziomu składowania odpadów przez gminę (docelowy poziom odpadów komunalnych poddawanych składowaniu określonych na 2035 r. będzie rozłożony

- w czasie, jednak poziomy będą zmieniać się co 5 lat) oraz kar pieniężnych za przekroczenie limitów poziomu składowania,
- 8) dookreślenia obowiązków, jakie posiada gmina w zakresie odbierania i sprawozdawania odpadów budowlanych i rozbiórkowych, jakie mogą powstawać w gospodarstwach domowych.

System kaucyjny to potoczna nazwa dla projektu ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (projekt nr UC98)⁶. System kaucyjny to system, w którym **przy sprzedaży produktów w opakowaniach pobierana będzie opłata, jednak w momencie zwrotu opakowań lub odpadów opakowaniowych będzie zwracana.**

W przypadku nieodebrania kaucji, trafia ona do wprowadzających produkty w opakowaniach i będzie mogła być przeznaczona przez przedsiębiorców na sfinansowanie systemu. Zatem na wprowadzającego produkty w opakowaniach planuje się nałożyć nowe obowiązki, które sfinansują co najmniej:

- 1) selektywne zbieranie opakowań i odpadów opakowaniowych,
- 2) transport opakowań do producenta oraz odpadów opakowaniowych do zakładu przetwarzania,
- 3) koszty sprawozdawczości.

Opublikowane założenia wskazują, że system kaucyjny początkowo ma obejmować butelki napojowe wykonane z PET do pojemności 3 litrów oraz butelki szklane wielokrotnego użytku do pojemności 1,5 litra. Propozycja ta ma zobowiązywać każdy sklep o powierzchni handlowej powyżej 100 m² do odbioru pustych opakowań i odpadów

⁶ Projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi – Wykaz prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów – BIP Rady Ministrów i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów, zob. <https://archiwum.bip.kprm.gov.pl/kpr/form/r2725934184,Projekt-ustawy-o-zmianie-ustawy-o-gospodarce-opakowaniami-i-odpadami-opakowaniow.html>

opakowaniowych, które powstaną z opakowań będących w systemie kaucyjnym oraz do zwrotu kaucji. Sklepy o mniejszej powierzchni niż 100 m² będą mogły uczestniczyć w systemie kaucyjnym w zakresie odbioru opakowań i zwrotu kaucji za nie na zasadzie dobrowolności. Wszystkie jednostki handlowe będą natomiast zobowiązane do pobierania kaucji. Utworzenie systemu kaucyjnego, jak wskazano w założeniach, ma wspomagać osiągnięcie wysokich celów selektywnej zbiórki opakowań po napojach wykonanych z tworzyw sztucznych, a także ma ułatwić wielokrotne użycie opakowań wykonanych ze szkła. Systemy kaucyjne utworzone przez przedsiębiorców muszą spełniać określone warunki, takie jak np. powszechność systemu oraz niedyskryminujący charakter systemu. Warunki te mają zostać określone. Wprowadzających produkty w opakowaniach ma reprezentować jeden podmiot odpowiedzialny za zarządzanie systemem, którego wybór będzie do nich należeć. Reprezentant ten będzie składać coroczne sprawozdanie do ministra własnego ds. klimatu, w zakresie, m.in.: wysokości środków jakie zostały przeznaczone na funkcjonowanie systemu kaucyjnego, wysokości nieodebranych kaucji czy masie opakowań i odpadów opakowaniowych, które zostały zebrane selektywnie w ramach systemu kaucyjnego. Uruchomienie systemu kaucyjnego miałyby nastąpić po uzyskaniu zezwolenia na jego funkcjonowanie wydanego przez ministra właściwego do spraw klimatu w drodze decyzji. Wprowadzający produkty w opakowaniach, objęci systemem kaucyjnym, będą zobowiązani do uzyskania określonych poziomów selektywnego zbierania opakowań lub odpadów opakowaniowych w ramach tego systemu. Zebrane butelki po napojach poza systemem, nie zostaną wliczone jako uzyskany poziom selektywnego zbierania. Nieuzyskanie wymaganego poziomu będzie się wiązało z koniecznością wniesienia przez nich opłaty produktowej, która miałyby być mechanizmem nakłaniającym przedsiębiorców do utworzenia systemu kaucyjnego.

Poniżej przedstawiono oczekiwane efekty zastosowania systemu kaucyjnego, zgodnie z opublikowanymi założeniami:

- 1) zwiększenie masy odpadów opakowaniowych selektywnie zbieranych oraz opakowań, które będą objęte kaucją,
- 2) zmniejszenie masy odpadów opakowaniowych wykonanych z tworzywa sztucznego i szkła w strumieniu odpadów komunalnych,
- 3) osiągnięcie celów unijnych w zakresie selektywnej zbiórki butelek z tworzywa sztucznego po napojach o pojemności do 3 litrów.

Poniżej przedstawiono oczekiwane korzyści zastosowania systemu kaucyjnego:

- 1) osiągnięcie wyższych poziomów recyklingu odpadów opakowaniowych,
- 2) zmniejszenie zaśmiecenia odpadami opakowaniowymi,
- 3) jednolity system krajowy, w którym są jasne i przejrzyste zasady,
- 4) obniżenie zużycia surowców pierwotnych.

Opublikowany w sierpniu projekt dotyczy zmian w zakresie systemów Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (**ROP**), które są spowodowane m.in. koniecznością dostosowania prawa krajowego do dyrektyw unijnych oraz mają przyczynić się do tworzenia gospodarki o obiegu zamkniętym⁷.

Najważniejsze założenia projektu to m.in.:

- 1) zastąpienie dotychczas istniejących organizacji odzysku opakowań, organizacjami odpowiedzialności producentów,
- 2) propozycja wprowadzenia nowych definicji, w tym m.in.: opakowanie przeznaczone dla gospodarstw domowych, tworzywo sztuczne ulegające biodegradacji,
- 3) zdefiniowanie pojęcia producenta,

⁷ Projekt ustawy o zmianie ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi, projekt nr UC81, zob. <https://legislacja.rcl.gov.pl/projekt/12349805/katalog/12808311#12808311>

- 4) obowiązek umieszczenia na opakowaniu oznakowania wskazującego na sposób selektywnego zbierania odpadów,
- 5) podział strumienia opakowań na opakowania konsumenckie oraz opakowania pozostałe, np. z dystrybucji czy przemysłu,
- 6) wprowadzenie nowej, dodatkowej opłaty opakowaniowej (w wysokości max 2 zł/kg opakowania), którą mieliby być objęci wprowadzający produkty w opakowaniach przeznaczonych dla gospodarstw domowych,
- 7) nałożenie nowego obowiązku dotyczącego selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych dla wprowadzających napoje w butelkach z tworzyw sztucznych o pojemności do 3 litrów,
- 8) zmiana zasad wystawiania dokumentów DPR i EDPR (dokument potwierdzający odpowiednio eksport odpadów opakowaniowych albo wewnątrzwspólnotową dostawę odpadów opakowaniowych w celu poddania ich recyklingowi),
- 9) konieczność odbycia kontroli wnioskodawcy przed sporządzeniem dokumentów DPR i EDPR.

Podsumowanie

Jednym z wyzwań stojących przed ludzkością jest wyczerpywanie się zasobów naturalnych przy jednoczesnym wzroście wytwarzania odpadów. Powyższe wyzwanie może rozwiązać wprowadzenie gospodarki o obiegu zamkniętym.

Nie ma jednej definicji gospodarki o obiegu zamkniętym. GOZ jest koncepcją gospodarczą, w której produkty, materiały oraz surowce powinny pozostawać w gospodarce tak długo, jak jest to możliwe, a wytwarzanie odpadów powinno być jak najbardziej zminimalizowane. Celem GOZ jest odejście od gospodarki linearnej, w której po wydobyciu i użyciu surowców wyrzuca się powstałe z nich odpady.

Mali i średni przedsiębiorcy mogą być zobowiązani do przestrzegania wielu obowiązków związanych z gospodarką o obiegu zamkniętym. Obowiązki można podzielić na dwie grupy:

- 1) związane z rozszerzoną odpowiedzialnością producenta,
- 2) związane z gospodarowaniem odpadami. W zakresie ROP dla MŚP najistotniejsze są przepisy związane z opakowaniami i sprzętem elektronicznym.

W kontekście gospodarki opakowaniami najpowszechniejsze obowiązki dla MŚP to:

- 1) rejestracja w BDO,
- 2) obowiązek prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych i zapewnienia odzysku opakowań przez przedsiębiorcę

wprowadzającego produkt w danym opakowaniu na rynek – najczęściej realizowany poprzez zawarcie umowy z organizacją odzysku,

- 3) obowiązek pobierania opłaty recyklingowej za zakup torby z tworzywa sztucznego,
- 4) prowadzenie specjalnej ewidencji i złożenie rocznego sprawozdania.

W przypadku sprzętu elektronicznego najpowszechniejsze obowiązki dla MŚP to:

- 1) rejestracja w BDO,
- 2) zamieszczanie numeru rejestrowego BDO na fakturach i innych, dokumentach związanych z wprowadzeniem sprzętu do obrotu,
- 3) obowiązek prowadzenia publicznych kampanii edukacyjnych oraz zapewnienie poziomów zbierania i odzysku sprzętu – najczęściej realizowany przez zawarcie umowy z organizacją odzysku,
- 4) prowadzenie specjalnej ewidencji i złożenie rocznego sprawozdania.

W zakresie gospodarki odpadami MŚP powinni pamiętać przede wszystkim o:

- 1) stosowaniu hierarchii postępowania z odpadami,
- 2) obowiązku zagospodarowania wytworzonych przez siebie odpadów w sposób selektywny,
- 3) rejestracji w BDO,
- 4) prowadzeniu specjalnej ewidencji i złożeniu rocznego sprawozdania.

Na niektórych przedsiębiorcach ciążyą dodatkowe obowiązki, np. związane z zapobieganiem marnowaniu żywności.

W przyszłości prawdopodobnie zmienią się obecne przepisy dotyczące GOZ, np. w zakresie:

- 1) wymogów recyklingu odpadów,

- 2) systemu kaucyjnego,
- 3) reformy ROP.

W dalszej perspektywie czasowej mogą zostać wprowadzone również nowe rozwiązania, np. „prawa do naprawy” czy obowiązek uzasadniania przez przedsiębiorców, dlaczego ich działalność jest przyjazna środowisku.

Maruszkin to ekspercka kancelaria adwokacka obsługująca klientów, m.in. w obszarze prawa ochrony środowiska, prawa klimatycznego i prawa Unii Europejskiej.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) jest agencją rządową, która została powołana w 2000 r. do wspierania rozwoju mikro, małych i średnich przedsiębiorstw. Przez ponad 20 lat działalności Agencja wypracowała wiele form wsparcia, które obejmują finansowanie przedsiębiorstw, usługi rozwojowe, działalność edukacyjną i informacyjną oraz działania na rzecz budowy kultury przedsiębiorczości i innowacyjności w Polsce.

Obszary działalności PARP rozwijają się wraz z rozwojem gospodarczym i wyłanianiem się nowych trendów w przedsiębiorczości i innowacyjności. Tym samym PARP na przestrzeni lat stała się prekursorką w tworzeniu wielu nowych obszarów wsparcia i opracowywaniu zróżnicowanych sposobów udzielania pomocy (finansowanie, edukacja, promocja). Stymulowaniu przedsiębiorczości, innowacyjności i konkurencyjności polskich przedsiębiorców służą nowe instrumenty perspektywy finansowej Unii Europejskiej 2014–2020. PARP jest zaangażowana w realizację trzech programów operacyjnych współfinansowanych ze środków europejskich: Inteligentny Rozwój, Polska Wschodnia, Wiedza Edukacja Rozwój.

Aktywność PARP koncentruje się na pięciu obszarach:

- rozwoju przedsiębiorstw i przedsiębiorczości, przez wspieranie rozwoju nowych pomysłów i modeli biznesowych,
- innowacyjności przedsiębiorstw, przez inicjowanie i kompleksowe wspieranie aktywności przedsiębiorstw w tym obszarze,
- ekspansji międzynarodowej przedsiębiorstw, przez wsparcie przedsiębiorców sektora MSP we wchodzeniu na zagraniczne rynki,
- współpracy wśród przedsiębiorstw i otoczenia biznesu, a więc wsparciu budowania powiązań między nimi,
- tworzenia przyjaznej i innowacyjnej administracji, przez pomoc w kreowaniu polityki innowacyjnej państwa oraz rozwijanie i promowanie takich powiązań w sektorze publicznym.

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

ul. Pańska 81/83

00-834 Warszawa

telefon: 22 432 80 80

e-mail: biuro@parp.gov.pl

Informatorium PARP

telefon: 0 801 332 202